

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Oddlužení jako způsob řešení dluhů
Discharge of Debts as a Way of Solving Debts

Student: Hana Derková
Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph. D.

Ostrava 2013

Zadání bakalářské práce

Student: **Hana Derková**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Specializace: 00 Účetnictví a daně
Téma: Oddlužení jako způsob řešení dluhů
Discharge of Debts as a Way of Solving Debts

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Analýza způsobů řešení dluhů
3. Oddlužení jako jeden ze způsobů řešení dluhů
4. Dopad průběhu procesu oddlužení na dlužníka
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 1100 s. ISBN 978-80-7400-320-2.

KOZÁK, Jan a kol. *Insolvenční právo aneb Osobní bankroty začínají*. 1. vyd. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008. 298 s. ISBN 978-80-87001-10-3.

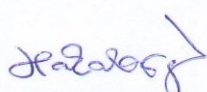
MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický*. 1. vyd. Praha: Linde, 2009. 394 s. ISBN 978-80-7201-780-5.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

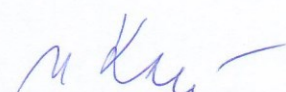
Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně, kromě přílohy č. 1 až č. 3.“

V Ostravě dne 10. 5. 2013

.....Hana Derková.....

Hana Derková

Obsah

1	ÚVOD	5
2	ANALÝZA ZPŮSOBŮ ŘEŠENÍ DLUHŮ	6
2.1	Úpadek dlužníka	7
2.1.1	Úpadek dlužníka ve formě platební neschopnosti.....	7
2.1.2	Úpadek dlužníka ve formě předlužení.....	7
2.1.3	Hrozící úpadek	8
2.2	Základní zásady insolvenčního řízení.....	8
2.3	Insolvenční návrh	8
2.4	Věřitelé	10
2.5	Doručování písemností v insolvenčním řízení	11
2.6	Konkurs	11
2.6.1	Princip konkursu	12
2.6.2	Prohlášení konkursu na majetek dlužníka	12
2.6.3	Účinky prohlášení konkursu.....	13
2.6.4	Společné jmění manželů v konkursu.....	14
2.6.5	Zpeněžení majetkové podstaty	14
2.6.6	Konečná zpráva a rozvrh.....	15
2.7	Nepatrný konkurs	16
2.8	Reorganizace	17
2.8.1	Návrh na povolení reorganizace.....	18
2.8.2	Zamítnutí návrhu na povolení reorganizace.....	18
2.9	Úpadek finančních institucí	19
2.10	Oddlužení.....	19
3	ODDLUŽENÍ JAKO JEDEN ZE ZPŮSOBŮ ŘEŠENÍ DLUHŮ	21
3.1	Návrh na povolení oddlužení.....	21
3.1.1	Přílohy návrhu na povolení oddlužení	24
3.2	Lhůty pro podání návrhu, povolení a odmítnutí návrhu	26
3.3	Plnění základních náležitostí	28
3.4	Zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení	28
3.5	Zamítnutí a odmítnutí návrhu na povolení oddlužení	29
3.5.1	Odmítnutí návrhu	30
3.5.2	Zamítnutí návrhu	30

3.6	Přípustnost oddlužení	32
3.7	Důvody pro zamítnutí oddlužení	33
3.8	Rozhodnutí o schválení oddlužení.....	34
3.9	Způsoby oddlužení	34
3.10	Oddlužení plněním splátkové kalendáře.....	35
3.10.1	Popření pohledávky.....	36
3.10.2	Povinnosti insolvenčního správce	36
3.10.3	Povinnosti dlužníka	37
3.10.4	Výpočet splátky.....	38
3.10.5	Stanovení poměru uspokojení	39
3.11	Oddlužení prodejem dlužníkovy majetku	39
3.12	Zrušení schváleného oddlužení	40
3.13	Splnění oddlužení	40
3.14	Osvobození dlužníka od dluhů	41
4	DOPAD PRŮBĚHU PROCESU ODDLUŽENÍ NA DLUŽNÍKA.....	42
4.1	Plnění splátkového kalendáře na 35 - 40%.....	42
4.1.1	Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení.....	42
4.1.2	Usnesení o úpadku spojené s povolením oddlužení.....	46
4.1.3	Protokol o jednání	47
4.2	Průběžné plnění splátkového kalendáře nad 100%	49
4.2.1	Insolvenční návrh	49
4.2.2	Usnesení o úpadku spojené s povolením oddlužení.....	51
4.2.3	Protokol o jednání	52
4.2.4	Návrh na zrušení oddlužení podaný věřitelem	54
4.3	Prohlášený konkurs.....	54
4.3.1	Insolvenční návrh	55
4.3.2	Usnesení o úpadku spojené s povolením oddlužení.....	57
4.3.3	Protokol o jednání	57
4.3.4	Usnesení o neschválení oddlužení.....	58
5	ZÁVĚR	59
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	61
	SEZNAM ZKRATEK.....	63
	SEZNAM PŘÍLOH	

1 Úvod

Insolvenční řízení upravuje zákon č. 182/2006 Sb., Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), který je v účinnosti od 1. 1. 2008. Tato bakalářská práce je založena na předpokladu, že řešením úpadku je zachování ekonomické stability dlužníka, a co nejvyšší přínos ekonomice České Republiky.

Cílem této práce je nastínit způsoby řešení úpadku, popřípadě hrozícího úpadku, právě podle této právní úpravy a hlouběji se zaměřit na proces oddlužení. V poslední části i za použití příkladů z praxe.

V druhé kapitole nazvané Analýza způsobů řešení dluhů je rozebrán nejprve samotný pojem úpadku a následně je přistoupeno k obecnému přiblížení možných způsobů jeho řešení. Způsoby jeho řešení jsou v této kapitole rozebrány jen okrajově z toho důvodu, že práce je zaměřena především na jeden způsob řešení dluhů, oddlužení.

V kapitole číslo tři Oddlužení jako jeden způsobů řešení dluhů je přistoupeno ke stěžejní části práce, a to k hlubšímu rozboru procesu oddlužení. Proces oddlužení je rozebrán od okamžiku podání návrhu na povolení oddlužení, přes způsoby oddlužení až po osvobození dlužníka od zbytku dluhů.

V rámci poslední, čtvrté kapitoly, Dopad průběhu procesu oddlužení na dlužníka je využíváno příkladů z praxe. Na příkladech jsou znázorněny povinnosti dlužníka v rámci oddlužení a průběžný dopad procesu na jejich životní a ekonomickou situaci.

V závěru je obsaženo shrnutí celé bakalářské práce a zhodnocení jejího přínosu. Při zpracování bakalářské práce byly použity metody popisu, analýzy a komparace jednotlivých druhů řešení úpadku, především procesu oddlužení.

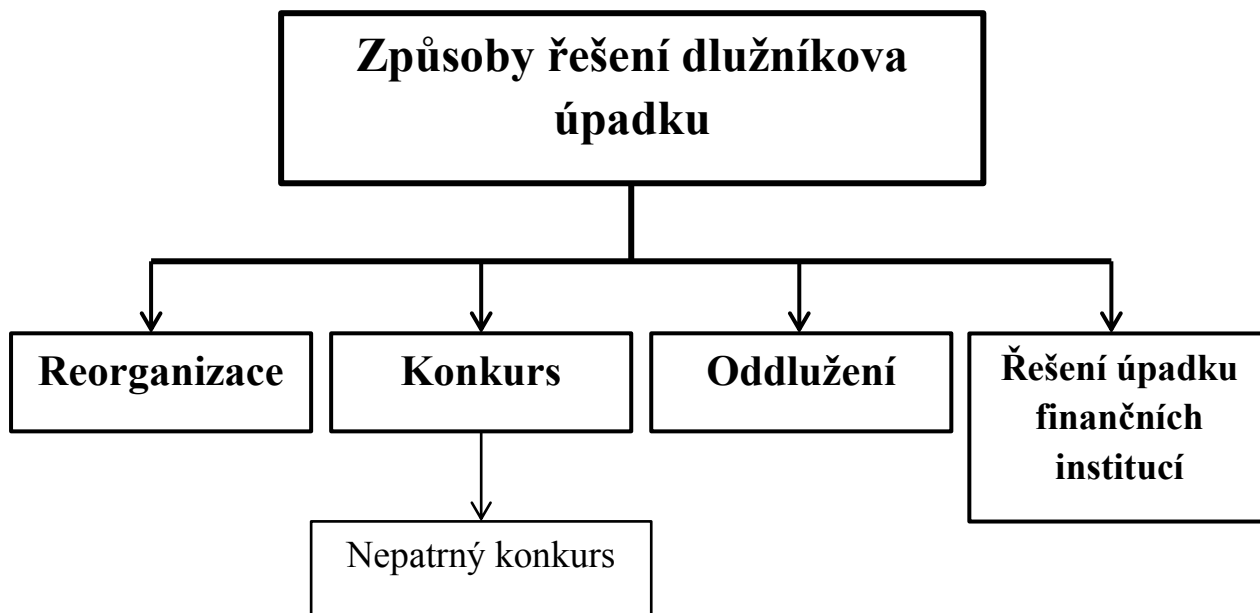
2 Analýza způsobů řešení dluhů

Insolvenční zákon v souladu s cíli insolvenčního řízení, uvedených v §1 odstavci a, a to uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů s cílem upraveným v odstavci b, tedy oddlužení dlužníka, stanovil dle §4 následující způsoby řešení dlužníkového úpadku:

- a) konkurs,
- b) reorganizaci,
- c) oddlužení,
- d) a další zvláštní způsoby řešení, které zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů.

Pokud se ale věnujeme důkladněji insolvenčnímu zákonu, nemůžeme se spokojit jen se způsoby uvedenými v §4 insolvenčního zákona. Výčet je tudíž nutné rozšířit ještě o další dva způsoby řešení. Jedná se o nepatrný konkurs a moratorium. (Budín P. a spol., 2008)

Schéma 2.1 Schéma způsobů řešení dlužníkového úpadku

2.1 Úpadek dlužníka

K úspěšnému řešení nepříznivých finančních vztahů mezi dlužníkem a jeho věřiteli je nutností také úspěšné podání insolvenčního návrhu. Ať už je podán dlužníkem či jeho věřitelem, musí být splněna výchozí podmínka, a tou je samotný úpadek dlužníka. V případě, kdy je insolvenční návrh podán dlužníkem, postačuje, když dlužníkovi úpadek alespoň hrozí.

Úpadek dlužníka je insolvenčním zákonem rozlišován na úpadek ve formě platební neschopnosti a úpadek ve formě předlužení.

2.1.1 Úpadek dlužníka ve formě platební neschopnosti

O platební neschopnost dlužníka se jedná v situaci, kdy existují více než dva věřitelé, zároveň jeho peněžité závazky jsou v prodlení po dobu delší než 30 dnů a dlužník není schopen tyto závazky splácet.

Existencí více než dvou věřitelů je splněna podmínka mnohosti. Pokud má dlužník jen jednoho věřitele s více závazky a převede svou pohledávku nebo její část na jinou osobu v období šesti měsíců před podáním insolvenčního návrhu nebo po zahájení insolvenčního řízení, není tato osoba zákonem považována za dalšího věřitele. Stanovená třicetidenní lhůta byla úpravou zákona v roce 2008 upřesněna a zkrácena. V předchozí úpravě byl používán místo této lhůty termín „po delší dobu“, který se v praxi vykládal dobou nejméně tři měsíce. Poslední podmínku platební neschopnosti musí soud vždy objektivně posoudit, aby nedošlo k situaci, kdy dlužník má dostatek prostředků k placení svých závazků, ale přesto je nehradí.

2.1.2 Úpadek dlužníka ve formě předlužení

Druhou formou dlužníkovu úpadku je předlužení, které se týká pouze dlužníků podnikatelů, ať už jde o osobu právnickou či fyzickou. I u této formy musí být respektována podmínka mnohosti věřitelů. Ale zároveň musí být dodržena i druhá podmínka, a to, že souhrn dlužníkovu majetku nepřesahuje souhrn jeho závazků. V praxi lze tedy očekávat, že věřitelé budou těžko získávat údaje z dlužníkovu účetnictví a informace o celkovém stavu

jeho majetku. Tudiž lze předpokládat, že insolvenční návrhy budou podávány pouze samotnými dlužníky.

2.1.3 Hrozící úpadek

V případě hrozícího úpadku lze předpokládat, že dlužník nebude schopen splácet své finanční závazky. Návrh na zahájení insolvenčního řízení může podat při hrozícím úpadku pouze dlužník. Umožňuje dlužníkovi zachovat výrobu a zaměstnanost svého podniku a využít tak možnost reorganizace.

2.2 Základní zásady insolvenčního řízení

Důležitou zásadou, kterou insolvenční zákon zohledňuje, je dosažení nejvyššího možného uspokojení věřitelů. Zároveň však uspokojení musí být co nejrychlejší a co nejehospodárnější. Ne však na úkor toho, že by měl být kterýkoli z účastníků řízení poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn.

Insolvenční zákon v § 6 jmenuje subjekty, vůči kterým není uplatnitelný. Jsou jimi stát, ČNB, územní samosprávný celek, VZP, Garanční fond obchodníků s cennými papíry, Fond pojištění vkladů, veřejné neziskové ústavní zdravotnické zařízení a veřejné vysoké školy.

Právnícké osoby se od působnosti Insolvenčního zákona mohou také vzdálit, to ale pouze v případě, že před zahájením insolvenčního řízení převezme jejich dluhy nebo se za ně zaručí buď stát, nebo územní samosprávný celek.

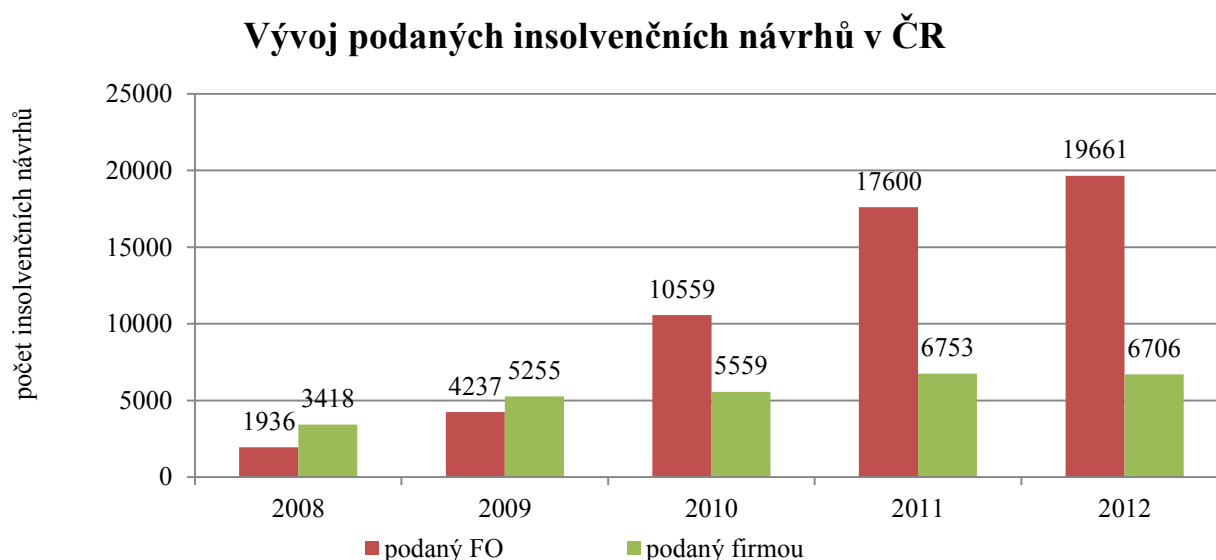
2.3 Insolvenční návrh

Insolvenční návrh je shodný s návrhem podávaným u jiného soudu pouze s tou odlišností, že se pojí s řešením úpadku nebo řešením hrozícího úpadku právnícké nebo fyzické osoby.

Pokud se dlužník dostává do úpadku, je oprávněn podat insolvenční návrh jak dlužník, tak i věřitel. Pokud je však insolvenční návrh podán v souvislosti pouze s hrozícím úpadkem, je oprávněn ho podat jen dlužník. Navrhovatel insolvenčního řízení je oprávněn vzít insolvenční návrh zpět do té doby, než je vydáno rozhodnutí o úpadku nebo do právní moci jiného rozhodnutí o insolvenčním návrhu.¹ Insolvenční návrh musí obsahovat označení dlužníka a označení navrhovatele. Fyzická osoba my měla být označena jménem, příjmením, bydlištěm, popřípadě sídlem. Pokud je dlužníkem podnikatel, tak i svým identifikačním číslem. Právnická osoba musí být také označena identifikačním číslem a zároveň také sídlem a názvem nebo obchodní firmou.

V případě, že insolvenční návrh podává sám dlužník, je povinen v něm uvést veškeré skutečnosti, které prokazují jeho úpadek nebo hrozící úpadek, a předepsané přílohy, jako seznam majetku, seznam závazků, seznam zaměstnanců a listiny, které dokládají úpadek či hrozící úpadek. Insolvenční návrh musí být poté podán na krajský soud obvodu, kde má dlužník sídlo nebo bydliště.

Graf 2.1 Grafické zobrazení podaných insolvenčních návrhů v rozmezí let 2008 – 2012

Zdroj: Creditreform²

¹ Insolvenční zákon. Ministerstvo spravedlnosti ČR [online]. [2013] [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/dluznik/insolvencni-navrh.html>

² Creditreform. Tisková zpráva [online]. 2. 1. 2012 [cit. 2013-05-07]. Dostupné z: http://web.creditreform.cz/cs/resources/pdf/20120102_TZ_Vyvoj_insolvenci_v_CR_2011.pdf

Grafické vyobrazení srovnává počet nově podaných insolvenčních návrhů v posledních pěti letech. Z grafu je tedy patrné, že v roce 2008 bylo podáno fyzickými osobami 1.936 návrhů a 3.418 podaných firmou. V roce 2010 došlo k velkému nárůstu insolvenčních návrhů podaných fyzickými osobami a to z 4.237 na 10.559, na rozdíl od návrhů které podávají samotné firmy.

2.4 Věřitelé

Přihláška pohledávky je procesní úkon, kterým věřitel uplatňuje v insolvenčním řízení svou pohledávku za dlužníkem. V první řadě se uspokojují věřitelé pohledávek za podstatou a pohledávky postavené na stejné úrovni, a to kdykoliv v průběhu řízení. Ze zbytku peněz se následně uspokojí ostatní věřitelé. S tím, že přednostně to budou věřitelé zajištění, avšak pouze z předmětů zajištění, a pak poměrně věřitelé nezajištění. Pohledávka zajištěného věřitele je zajištěna majetkem náležícím do majetkové podstaty zadržovacím právem, zástavním právem, zajišťovacím převodem práva, omezením převodu nemovitosti, postoupením pohledávky k zajištění nebo srovnatelným právem dle zahraniční právní úpravy. Jedná se o majetek dlužníka, kterým mají být uspokojeni dlužníkovi věřitelé a jejich pohledávky. Podle úpravy insolvenčního zákona mají právo na uspokojení své pohledávky i věřitelé, jež získali toto právo v době dvou měsíců před podáním insolvenčního návrhu. Při přihlášení pohledávky se musí dovolat svého zajištění uvedením osvědčujících okolností a připojením listin, které se toho týkají. Zajištěný věřitel má právo insolvenčnímu správci udělovat pokyny ohledně správy předmětu zajištění i způsobu zpeněžení. Pokud insolvenční správce uzná, že předmět zajištění lze zpeněžit i výhodněji, požádá insolvenční soud o přezkoumání a v případě jeho odsouhlasení se může od pokynů věřitele odchýlit. Zajištění věřitelé se uspokojují ze 100% výtěžku zpeněžení po odečtení částky připadající na odměnu správce a nákladů na správu a zpeněžení, a to kdykoliv v průběhu insolvenčního řízení.³ Náklady spojené se správou lze odečíst v rozsahu 4 % výtěžku zpeněžení a náklady spojené se správou nejvýše v rozsahu 5 %. § 298 InsZ uvádí, že se souhlasem zajištěného věřitele je možno odečíst náklady i ve větším rozsahu. Věřitelé, kteří jsou přihlášení, mohou svá práva uplatňovat prostřednictvím věřitelů, věřitelského výboru nebo zástupců věřitelů.

³ Insolvenční zákon. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [2013] [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://insolvenzni-zakon.justice.cz/obecne-informace/veritel/postaveni-veritelu-a-veritelske-organy.html>

2.5 Doručování písemností v insolvenčním řízení

Základním a nejvíce využívaným způsobem doručování všech písemností, které jsou součástí insolvenčního řízení, je doručování vyhláškou. To znamená, že je písemnost vyvěšena na úřední desce soudu a zároveň zveřejněna v insolvenčním rejstříku. Jedná se o elektronický informační systém, do kterého oprávněné osoby zaznamenávají průběh insolvenčního řízení. Insolvenční rejstřík je volně přístupný veřejnosti. Pokud je tedy písemnost doručována vyhláškou, předpokládá se, že je doručena ve chvíli zveřejnění v insolvenčním rejstříku. Insolvenční zákon přesně určuje osoby, kterým se v insolvenčním řízení písemnost doručuje do vlastních rukou nebo „zvlášť“. Tyto dvě formy doručování je však nutné považovat pouze za zvláštní způsob doručování. (Kozák J., Budín P., Páchl L., 2008) Pojem insolvenční řízení je shodný s pojmem soudní řízení, v případě, že se pojí s řešením úpadku nebo řešením hrozícího úpadku právnické nebo fyzické osoby.

V případě, že písemnost osobě není doručena z nějakého důvodu do vlastních rukou nebo „zvlášť“, upravuje insolvenční zákon institut „náhradního doručení“

2.6 Konkurs

Přestože insolvenční zákon již prošel řadou výrazných změn, konkurs zůstává jako jediný čistě likvidačním způsobem řešení dlužníkovy úpadku.

Podle předchozího zákona, platného až do roku 2008, byla možnost přihlásit se do konkursu až ve chvíli, kdy se dlužník dostal do úpadku. Po úpravě insolvenčního zákona se dlužník může přihlásit do konkursního řízení již v okamžiku, kdy mu úpadek teprve hrozí. Insolvenční zákon definuje konkurs v § 244 hlavy první druhé části. Samovolným podáním insolvenčního návrhu zvyšuje dlužník svoje šance na překonání úpadku a na využití jiného než likvidačního způsobu řešení. Základním principem konkursu, jak říká insolvenční zákon, je zabránit tomu, co se pravidelně stává v exekučním řízení, a to pokud má dlužník více věřitelů, zaplacení budou nejdříve pohledávky těch věřitelů, kteří začali vést exekuční řízení nejdříve. Z toho vyplývá, že ostatní přihlášené pohledávky se dostanou na řadu k zaplacení až poté, co budou uhrazeny pohledávky vedoucí k exekuci. V tomto případě může nastat situace, kdy na tyto ostatní pohledávky nezůstanou žádné finance, a proto také nebudou uhrazeny. V konkursním řízení se však k pohledávkám věřitele přistupuje stejně, a to bez rozdílu kdy

a za jakých podmínek pohledávka vznikla. Cílem konkursu je tedy v první řadě uspořádat všechny majetkové vztahy mezi dlužníkem a jeho věřiteli, kteří by se bez úspěchu nebo jen velmi těžko domáhali splacení svých pohledávek. Zákon rozdělí pohledávky do několika skupin a ty jsou poté v poměrné části uhrazeny. To znamená, že pohledávky zařazené do stejné skupiny budou také stejnoměrně uhrazeny. Pohledávky, které nebyly uhrazeny z výnosu zpeněžení dlužnickovy majetkové podstaty⁴, nezanikají do té doby, dokud nedojde ke zrušení konkursu a tím i k zániku dlužníka.

Základním cílem všech osob, které se ocitají ve špatné ekonomické situaci, by mělo být řešení jejich dluhů, ať už narovnáním, refinancováním, konsolidací dluhů apod., nebo prostřednictvím způsobů, které jsou upraveny v insolvenčním zákoně, a to moratoria, oddlužení nebo reorganizace. Ke konkursu, který je upraven také insolvenčním zákonem, by mělo být přistoupeno až jako k poslední možnosti. Přesto se většina dlužníků o nápravu své ekonomické situace ani nepokusí a svou špatnou finanční situaci začínají řešit až ve chvíli, kdy je naprosto bezvýchodná a jediným východiskem je pro ně prohlášení konkursu na jejich majetek.

2.6.1 Princip konkursu

Principem konkursu je uspořádání majetkových poměrů dlužníka k osobám ovlivněným dlužnickovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a co největšího, poměrného uspokojení dlužnickových věřitelů. V zásadě se jedná o proces ekonomické likvidace dlužníka. (Kozák J., Budín P., Páchl L., 2008)

2.6.2 Prohlášení konkursu na majetek dlužníka

První fáze konkursu je zahájena ve chvíli, kdy insolvenční soud vydá rozhodnutí o úpadku dlužníka. Současně s ním je soud oprávněn vydat buď:

- a) rozhodnutí o prohlášení konkursu a majetek dlužníka, v případě, že insolvenční soud vyloučí řešení úpadku oddlužením nebo reorganizací.

⁴ § 244, Zákon č. 182/2006 Sb. In: *o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*, ve znění pozdějších předpisů. 2008.

- b) samostatné rozhodnutí o prohlášení konkursu, které je vydáno insolvenčním soudem nejpozději do tří měsíců od úpadku dlužníka. Tato situace nastává ve chvíli, kdy v době prohlášení o úpadku dlužníka může být využito i běžné reorganizace. Insolvenčním soudem je myšlen soud, u kterého insolvenční řízení probíhá a kde je předkládám insolvenční návrh.
- c) samostatné rozhodnutí o prohlášení konkursu, které je vydáno insolvenčním soudem nejpozději do třiceti dnů od úpadku dlužníka, ale pouze v případě, že je dlužníkem fyzická osoba, která není podnikatelem. Jde tedy o situaci, kdy je insolvenční návrh podán věřitelem a dlužník nevyužije zákonné lhůty na podání návrhu na povolení oddlužení. Po uplynutí této doby je soudem vydáno rozhodnutí o prohlášení konkursu.
- d) samostatné rozhodnutí o prohlášení konkursu, které je vydáno insolvenčním soudem nejpozději do patnácti dnů od úpadku dlužníka. Tímto způsobem může být rozhodnuto, pokud dlužník splňuje podmínky pro reorganizaci v tzv. zkráceném režimu a v zákonné lhůtě patnácti dnů nedodá soudu reorganizační plán se souhlasem alespoň většiny nezajištěných věřitelů a se souhlasem většiny zajištěných věřitelů, počítaných v závislosti na výši jejich pohledávek.
- e) samostatné rozhodnutí o prohlášení konkursu vydané insolvenčním soudem poté, kdy zruší jeden ze způsobů řešení úpadku dlužníka, reorganizaci nebo oddlužení. K tomuto dochází například v případě hrubého porušení povinností, jako je třeba zatajení části svých příjmů nebo nedodržení podmínek oddlužení či případné reorganizace.

2.6.3 Účinky prohlášení konkursu

Účinky prohlášení konkursu dle § 109 InsZ nastávají v okamžiku, kdy je rozhodnutí o prohlášení konkursu zveřejněno v insolvenčním rejstříku. Insolvenční správce, ustanovený v rozhodnutí o úpadku dlužníka, se v tuto chvíli stává osobou s dispozičními oprávněními. Osobou s dispozičním oprávněním je osoba, která má právo nakládat s majetkovou podstatou dlužníka. Pokud je dlužníkem podnikatel se zaměstnanci, stává se insolvenční správce jejich zaměstnavatelem. Zároveň je povinen k vedení dlužníkovu podniku, vedení účetnictví a plnění jeho daňové povinnosti. Takovýto dlužník není oprávněn provádět jakékoliv úkony se svou majetkovou podstatou. Neznačená to však, že by nebyl oprávněn provádět jiné právní úkony. V průběhu konkursu nesmí dlužník odmítnout bez souhlasu insolvenčního správce dar nebo dědictví, které by mohlo rozšířit dlužníkovu majetkovou podstatu. Pokud by však

dlužník takto učinil, musel by být krok odmítnutí považován za neplatný. Prohlášením konkursu nezaniká dlužníkovo vlastnické právo k jeho majetku, zahrnutého v majetkové podstatě. Insolvenční správce se nestává vlastníkem majetku, pouze má výhradní právo s ním nakládat.

Prohlášení konkursu na dlužníkův majetek neznamena, že by měl být provoz dlužníkova podniku ukončen. Úkolem insolvenčního správce je naopak udržet podnik činným, aby při zpeněžení bylo dosaženo co největšího výnosu ve prospěch majetkové podstaty dlužníka.

2.6.4 Společné jmění manželů v konkursu

Má-li dlužník, fyzická osoba, na jehož majetek je prohlášen konkurs, manžela či manželku, jejich společné jmění manželů v okamžiku prohlášení konkursu zaniká. Po prohlášení konkursu je tedy nutné provést vypořádání společného jmění manželů. Za dlužníka je oprávněn v případě vypořádání jednat vždy insolvenční správce, který uzavře dohodu o vypořádání jmění manželů nebo navrhne jeho vypořádání soudu. Tato dohoda podléhá schválení věřitelského orgánu a insolvenčního soudu. Dohody, které by uzavřel dlužník o vypořádání jmění manželů, by byly prohlášeny za neplatné.

Do seznamu majetkové podstaty dlužníka by insolvenční správce neměl v žádném případě zahrnout majetek, který je ve výlučném vlastnictví manžela či manželky. Pohledávka, která vznikla manželovi či manželce při vypořádání jmění manželů, je považována automaticky za přihlášenou a bude uspokojena stejně jako ostatní přihlášené pohledávky.

2.6.5 Zpeněžení majetkové podstaty

K přikročení ke zpeněžení majetkové podstaty je možno přistoupit až ve chvíli, kdy je právně rozhodnuto o řešení dlužníkova úpadku konkursem. Další podmínkou pro zpeněžení majetkové podstaty dlužníka je uskutečnění první schůze věřitelů. Insolvenční správce je oprávněn zpeněžit jen majetek, který je zapsán v soupisu majetkové podstaty dlužníka. Zjistí-li insolvenční správce že dlužník má další majetek, který v soupisu majetkové podstaty není zapsán, musí ho nejdříve aktualizovat a poté až může dojít k jeho zpeněžení.

Jeden ze způsobů, jakým může být majetek zpeněžen, je veřejná dražba. Insolvenční správce musí uzavřít smlouvu o provedení dražby s dražebníkem, která však nabude účinnosti až ve chvíli, kdy s ní vysloví souhlas věřitelský orgán. Zpeněžení majetkové podstaty veřejnou dražbou bývá většinou velmi zdlouhavým procesem, proto by neměl být touto cestou zpeněžován majetek nižší hodnoty nebo ten, který je obtížně zpeněžitelný v zájmu jen úzké skupiny obyvatel.

Dalším často využívaným způsobem zpeněžování majetkové podstaty je prodej mimo dražbu. Jak už bylo zmíněno, není vhodné zpeněžovat majetek s nižší hodnotou nebo obtížně zpeněžitelný majetek veřejnou dražbou, a proto se u nich využívá spíše tento způsob. Jedná se například o soubory movitých věcí, jako jsou skladové zásoby nebo inventář, nebo o pohledávky, u kterých by mohly náklady na zajištění dražby významně snižovat celkový přínos majetkové podstaty. Insolvenční zákon podmiňuje tento postup prodeje souhlasem věřitelského orgánu a insolvenčního soudu, který má možnost stanovení dalších podmínek prodeje.

Posledním způsobem zpeněžování, reálně moc nevyužívaným, je prodej movitého a nemovitého majetku podle ustanoveného občanského soudního řádu o výkonu rozhodnutí.

2.6.6 Konečná zpráva a rozvrh

Je-li možné vzhledem k insolvenčnímu řízení podat návrh na realizaci částečného rozvrhu, insolvenční správce je povinen toto provést. Pokud je majetek zpeněžen a proces zpeněžování je ukončen, předloží insolvenční správce soudu konečnou zprávu, vyúčtování svých výdajů a odměny, která mu jako insolvenčnímu správci náleží. Konečná zpráva a vyúčtování jeho odměny musí být insolvenčním soudem schváleno. Obsah konečné zprávy je důkladně vymezen v insolvenčním zákonu. Pokud jsou tedy konečná zpráva a vyúčtování jeho odměny a výdajů schváleny, předloží insolvenční správce soudu návrh na vydání rozvrhového usnesení popřípadě návrhu na částečné rozvrhové usnesení. Dle rozvrhového usnesení se po skončení zpeněžování majetkové podstaty dlužníka rozdělí výtěžek mezi jeho věřitele. Za toto rozdělení a vyplácení je zodpovědný insolvenční správce.

Jakékoli námitky mohou věřitelé podat do 15 dnů od zveřejnění konečné zprávy v insolvenčním rejstříku. K projednání konečné správy nařídí soud jednání, ve kterém budou námitky projednány.

2.7 Nepatrný konkurs

Nepatrný konkurs je dalším ze způsobů řešení dluhů, i když ho insolvenční zákon v §4 přímo neuvádí. Je zjednodušenou variantou konkursu. Mimo to, že nepatrný konkurs vychází z obecných ustanovení konkursu, je také samostatně upraven v § 314 a § 315 InsZ. O nepatrný konkurs může jít ve dvou případech. V prvním případě, že je dlužníkem fyzická osoba, která není podnikatelem, a to bez ohledu na počet věřitelů nebo na rozsah jeho majetku. S tímto případem je možno se setkat převážně ve chvíli, kdy není dlužníkovi povoleno řešit jeho úpadek formou oddlužení nebo nedodrží podmínky oddlužení. V druhém případě nezáleží na skutečnosti, zda je dlužník podnikatelem či nepodnikatelem, právnickou osobou nebo fyzickou. Podstatná je pouze skutečnost, zda dlužníkův celkový obrát podle zvláštního právního předpisu za poslední účetní období předcházející prohlášení konkursu nepřesahuje 2 000 000 Kč a dlužník nemá více než padesát věřitelů.⁵

O nepatrném konkursu musí vždy rozhodnout insolvenční soud. Rozhodnutí o nepatrném konkursu může vydat i bez návrhu, kdykoliv i v průběhu insolvenčního řízení po prohlášení konkursu. Mělo by o něm být rozhodnuto vždy, pokud budou splněny podmínky. Naopak pokud vyjde dodatečně najevo, že konkurs neměl být nepatrný, insolvenční soud rozhodnutí o nepatrném konkursu bez zbytečného odkladu zruší.

Insolvenčním zákonem jsou stanoveny odchylky nepatrného konkursu, a těmi jsou:

- a) místo věřitelského výboru mohou věřitelé ustanovit zástupce věřitelů,*
- b) k účinnosti dohody o vypořádání společného jmění manželů není potřeba schválení insolvenčním soudem ani souhlasu věřitelského orgánu,*
- c) k vyloučení nedobytných pohledávek a věcí, práv nebo jiných majetkových hodnot, které není možné prodat, není nutný souhlas insolvenčního soudu ani věřitelského orgánu,*
- d) o včasných námitkách proti konečné zprávě a vyúčtování lze rozhodnout i bez nařízení jednání a*

⁵ § 314, Zákon č. 182/2006 Sb. In: o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů. 2008.

- e) *při přezkumném jednání lze současně projednat všechny otázky, o kterých by jinak byla oprávněna rozhodnout pouze schůze věřitelů, a je-li to účelné, lze přednést také konečnou zprávu a vyúčtování a projednat námitky proti nim.*⁶

Insolvenčním soudem mohou být stanoveny i další odchylky, pokud nejsou v rozporu s rozhodnutím věřitelského orgánu a povedou k rychlejšímu a hospodárnějšímu způsobu řešení insolvenčního řízení. Například prodej majetkové podstaty insolvenčním správcem bez souhlasu věřitelského orgánu. (Lanský L., Bartůňková A., 2008)

2.8 Reorganizace

Předcházející, často kritizovaný zákon č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, reorganizaci neumožňoval. Umožnil ji až zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, známý jako insolvenční zákon. Ten ji upravuje v §316 a podle odstavce 1 znamená „*postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníkovy podniku, zajištěné opatřeními k ozdravení hospodaření tohoto podniku podle insolvenčním soudem schváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou jeho plnění ze strany věřitelů.*“⁷ Jedná se tedy o podnikání dlužníka, které je omezeno, upraveno a kontrolováno soudem a věřiteli.

Na rozdíl od konkursu lze reorganizací řešit jen úpadek dlužníka, který je podnikatelem, a reorganizace se týká jeho podniku, s výjimkou je-li dlužníkem právnická osoba v likvidaci, obchodník s cennými papíry nebo osoba oprávněná k obchodování na komoditní burze, banky, pojišťovny, zajišťovny, úvěrová družstva atd. V těchto případech není reorganizace přípustná. Reorganizace je jeden ze sanačních způsobů řešení úpadku. Pokud je to možné, soud dovolí dlužníkovi řešit svůj úpadek podniku pomocí reorganizace, která je pro věřitele daleko lepší možností než konkurs. Reorganizace má za cíl rozumně urovnat veškeré vztahy mezi věřiteli a dlužníkem a celkově ho hospodářsky vyléčit. Tímto procesem dochází k postupnému uspořádání pohledávek věřitelů dle schváleného reorganizačního plánu. Reorganizace nemá za úkol udržet zaměstnanost na stejné úrovni a je možná pouze u velkých podniků, jejichž obrat přesáhne za poslední účetní období 100

⁶ § 315, Zákon č. 182/2006 Sb. In: *o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů*. 2008.

⁷ § 316, Zákon č. 182/2006 Sb. In: *o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů*. 2008.

miliónů korun nebo které zaměstnávají více než 100 zaměstnanců.⁸ Zákon však nebrání dohodě dlužníka s věřiteli, že se tyto limity nepoužijí. V těchto ohledech se zákonodárce odvolává především na zahraniční zkušenosti z USA a Německa.

Dlužník, který nesplňuje podmínky pro reorganizaci, se může pokusit splnit podmínky pro zkrácenou reorganizaci. Do 15 dnů po rozhodnutí o úpadku dlužníka musí předložit reorganizační plán, se kterým souhlasila nejméně polovina zajištěných a nejméně polovina nezajištěných dlužníkových věřitelů v závislosti na výši jejich pohledávek, společně s insolvenčním návrhem

2.8.1 Návrh na povolení reorganizace

Ať už podá návrh na povolení standardní reorganizace dlužník či věřitel, musí tak učinit nejpozději 10 dnů předtím, než se bude konat první schůze věřitelů konající se po rozhodnutí dlužníkově úpadku. Podá-li dlužník insolvenční návrh pro jeho hrozící úpadek, může návrh na povolení reorganizace podat také pouze dlužník, a to nejpozději do rozhodnutí o dlužníkově úpadku. Pokud insolvenční soud nalezne nedostatky v návrhu na povolení reorganizace, na výzvu soudu je povinen nedostatky odstranit, jinak bude návrh insolvenčním soudem odmítnut.

2.8.2 Zamítnutí návrhu na povolení reorganizace

Pokud návrh na povolení standardní reorganizace podá dlužník, u kterého vždy není možné řešit úpadek či hrozící úpadek reorganizací, insolvenční soud návrh zamítne. Insolvenční soud reorganizaci zamítne také v případě, kdy byl návrh podán věřitelem a schůze věřitelů tento způsob dlužníkově úpadku neschválila.

⁸ § 316, Zákon č. 182/2006 Sb. In: *o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*, ve znění pozdějších předpisů. 2008.

2.9 Úpadek finančních institucí

Úpadek finančních institucí definují §367 až §388 InsZ a do úpadku se zapracovávají příslušné právní předpisy Evropských společenství. Ustanovení o úpadku finančních institucí se zabývají jak peněžními tak i pojišťovacími institucemi. Uplatnění naleznou ustanovení InsZ jen zřídka, vzhledem k neobvyklosti jejich úpadku, díky přísné kontrole státem. § 367 odst. 3 vylučuje použití ustanovení InsZ řešící moratorium, oddlužení a reorganizaci a i pro zahraniční banky a osoby oprávněné vydávat elektronické peníze jsou upravena speciální kritéria úpadku. Ustanovení dílu 1 hlavy IV InsZ o úpadku peněžních institucí tak najdou své uplatnění dle § 367 InsZ v případě úpadku bank, spořitelních a úvěrových družstev, zahraničních bank včetně jejich poboček a osob oprávněných vydávat elektronické peníze.

Odlišnost je viditelná v možnosti orgánu dozoru nad peněžními institucemi podat insolvenční návrh, přičemž se neukládá povinnost složení zálohy na náklady řízení.

Přímo či nepřímo ohrožena úpadkem finančních institucí je právě veřejnost. Z tohoto důvodu má orgán dozoru informační povinnost vůči veřejnosti. Zveřejní podstatné části rozhodnutí o úpadku, jehož obsahem je i sdělení o automatickém přihlášení pohledávek věřitelů známých z účetnictví dlužníka, dále výzva k přihlášení pohledávek ostatních věřitelů apod.⁹ Vzhledem k předpokládanému dosahu úpadku do zahraničí je insolvenční správce oprávněn vykonávat své pravomoci i na území jiných členských států EHP.¹⁰

Úpadek pojišťoven a tuzemských zajišťoven provozujících svoji činnost na území České republiky upravuje §379 InsZ.

2.10 Oddlužení

Oddlužení je dalším ze způsobů řešení dlužníkovy úpadku, založený na sjednocení jeho dluhů. Nezajištění věřitelé jsou uspokojeni do výše schválené insolvenčním soudem. Zbytek nesplacených dluhů může být po podání dlužníkovy žádosti o prominutí zbytku dluhu odpuštěn, a dlužník se tedy po dokončení tohoto procesu stává „bezdlužným“.

⁹ PAVLIŠ, Martin. *Způsoby řešení úpadku podle insolvenčního zákona, tedy zákona č. 182/2006 Sb.* Právnická fakulta Masarykovy univerzity, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

¹⁰ §367, Zákon č. 182/2006 Sb. In: *o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.* 2008

Proces oddlužení umožňuje dlužníkovi začít znovu v jeho ekonomické situaci a motivovat ho k aktivnímu zapojení se splácení svého dluhu vůči věřiteli. Tudíž nepreferuje jen ekonomickou stránku, ale také tu sociální. Proces oddlužení takové pomáhá snížit náklady veřejných rozpočtu České republiky na příspěvky těm, kteří se ocitli v nepříznivé finanční situaci.

Kapitola analýzy způsobů řešení dluhů se teoreticky dotýká pouze základů způsobů řešení dlužníkovy úpadku. Provázanost způsobů řešení dlužníkovy úpadku je znázorněna ve schématu přílohy č. 1. Tato práce je zaměřena podrobněji na proces oddlužení, proto bude důkladněji popsán v následující kapitole nazvané Oddlužení jako jeden ze způsobů řešení dluhů.

3 Oddlužení jako jeden ze způsobů řešení dluhů

Na rozdíl od slovenské úpravy insolvenčního řízení, kde si dlužník musí nejprve projít konkursem, aby mohl požádat o oddlužení, a tím o zbavení všech svých zbylých dluhů, je česká právní úprava insolvenčního řízení naprosto odlišná a oddlužení definuje jako jeden ze samostatných způsobů řešení úpadku dlužníka.¹¹ Dává dlužníkovi nepodnikateli možnost nového začátku, možnost poctivě splatit a vyřešit své dřívější závazky, zbavit se tak celoživotního splácení. Toto všechno ovšem za předpokladu dodržení veškerých podmínek stanovených zákonem. Institut oddlužení je také nazývaný jako osobní bankrot.¹²

Základním principem tohoto zákona je poměrné uspokojení dlužnickových věřitelů, a to uspokojení z jeho celkových pohledávek alespoň v míře 30%. Dá se však říct, že tento základní princip je poněkud odstrčen stranou právě kvůli ekonomickým a sociálním zájmům dlužníka. Na první pohled je proces oddlužení přizpůsoben pouze ku prospěchu dlužníka, ale v konečném důsledku z tohoto procesu získává prospěch i věřitel, pro kterého je ve většině případů přínosnější získat alespoň menší část své pohledávky v kratším časovém úseku než větší část za delší dobu.

3.1 Návrh na povolení oddlužení

Návrh na povolení oddlužení je důkladně rozebrán v §389 InsZ. Říká, že osobou, která je oprávněna k podání návrhu na povolení oddlužení, je pouze sám dlužník. Pokud by byl podán věřitelem nebo jinou třetí neoprávněnou osobou, jako je třeba insolvenční správce nebo věřitelský orgán, byl by insolvenčním soudem návrh v takovém případě ihned odmítnut. Návrhu na povolení oddlužení však musí předcházet insolvenční návrh, což je návrh na zahájení insolvenčního řízení. Insolvenční návrh není shodný s návrhem na oddlužení a může ho podat i věřitel. Za dlužníkem podaný návrh se také považuje návrh podaný jménem dlužníka nebo osobou oprávněnou jednat jeho jménem, jako jsou například zplnomocněný zástupce, zákonný zástupce nebo ustanovený opatrovník.

¹¹ Zákon č. 7/2005 Sb. In: *o konkurze a reštrukturalizácii v platnom znení*

¹² JAKUBÍK, P. : Od ledna pomůže dlužníkům z dluhové pasti osobní bankrot, *Konkursní noviny*, 2008, č. 1.

Ani návrh na povolení oddlužení nemůže podat jakýkoliv dlužník, ale pouze ten, jehož úpadek nebo hrozící úpadek není způsoben dluhy z podnikání, tudíž není podnikatelem. Stav, zda osoba je, či není podnikatelem, zkoumá insolvenční soud ke dni podání návrhu na povolení oddlužení.

Nejvyšší soud však není v otázkách dluhů z podnikání tak striktní a ponechává na rozhodnutí insolvenčního soudu, zda schválí proces oddlužení i u osob, které již nejsou podnikateli, ale součástí jejichž dluhů jsou zároveň i dluhy z již ukončené podnikatelské činnosti. InsZ nedefinuje jednoznačně pojmy, jako jsou podnikatel a nepodnikatel, proto vycházíme z §2 Obchodního zákoníku, který říká, že podnikatelem je osoba, která podniká buď na základě živnostenského oprávnění, na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních právních předpisů, nebo provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu. Dále vycházíme také z toho, že podnikání je soustavná činnost prováděna samostatně podnikatelem vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku. Z těchto definic vyplývá, že popsané osoby podnikají buď na základě živnostenského listu a koncese, nebo vykonávají svobodná povolání, která nespadají pod živnostenský zákon, jako například advokáti, lékaři, daňoví poradci, autoři, umělci nebo například makléři. Odborníci i soudy však přijímají výklad, že osoba, která má sice živnostenské oprávnění, ale na jeho základě nepodniká, není ve smyslu InsZ podnikatelem.

Existuje však způsob, jak se podmínce nepodnikání může dlužník vyhnout. Návrh na povolení oddlužení může podat insolvenčnímu soudu pouze nepodnikatel, jelikož však tato podmínka není nijak blíže specifikována, splňuje tuto podmínku i osoba, která ukončila svou podnikatelskou činností pouze i jeden den před podáním návrhu. Soud by proto návrh neměl pro podání neoprávněnou osobou zamítnout. V insolvenčním zákonu je však uvedena ještě jedna podmínka, a tou je podmínka poctivého záměru. Soud může pomoci ní na obcházení zákona pružně reagovat. Soud tedy zjistí, že k úpadku dlužníka nebo hrozícímu úpadku došlo díky dluhům, které převážně plynou z jeho podnikatelské činnosti. V takovém případě insolvenční soud vyhodnotí záměr jako nepoctivý a návrh na povolení oddlužení zamítne a následně rozhodne o prohlášení konkursu.

Návrh na povolení oddlužení má formu povinného formuláře, jehož náležitosti předepisuje prováděcí vyhláška Ministerstva spravedlnosti. Podoba tohoto formuláře je zveřejněna i na webových stránkách ministerstva. Aby se proces insolvenčního řízení aspoň

trochu zjednodušil, byl vytvořen jednotný formulář pro současné podání insolvenčního návrhu a návrhu na povolení oddlužení. Tento formulář je uveden v příloze č. 2, vyplněn Marcelou Gorniakovou.¹³ Vypracované pokyny k tomuto formuláři zamezí velkému množství chyb, které by podávající osoby mohly způsobit.

Vedle obecných náležitostí musí obsahovat:

- a) označení dlužníka a osob oprávněných za něho jednat,
- b) údaje o očekávaných příjmech dlužníka v následujících 5 letech,
- c) údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky,
- d) návrh způsobu oddlužení nebo sdělení, že dlužník takový návrh nevznáší.¹⁴

Návrh musí být označen specifikací, že jde o návrh na povolení oddlužení. V návrhu musí vyznačit sám sebe nebo osoby, které jsou pověřeny za něj jednat. Fyzické osoby musí být označeny jménem, příjmením, rodným číslem nebo datem narození a bydlištěm. Na návrhu musí být také viditelné označení insolvenčního soudu, pro který je návrh určen, a na závěr nesmí chybět ani datum a podpis. V případě, že návrh na oddlužení podává osoba, která dříve bývala podnikatelem, musí v návrhu uvést také příjmy, jichž dosáhla z podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti. Dlužníkův majetek je v seznamu majetku oceňován vždy v ceně rovnající se hodnotě v den zhotovování seznamu. V případě, že se k majetku váží zajišťovací práva, musí být majetek oceněn znalcem. Každá položka v seznamu závazků by měla být stručně, ale věcně označena druhem, tj. důvodem vzniku, výší závazku, označením věřitele, splatností a popřípadě vyjádřením, zda je pohledávka uznána, či nikoli. V případě, že jsou mezi závazky uvedeny i závazky z dřívějšího podnikání, se doporučuje, aby v návrhu dlužník uvedl důvod, proč i přes tyto dluhy by mělo být oddlužení povoleno.

V případě, že v návrhu jsou insolvenčním soudem nalezeny chyby nebo neobsahuje všechny přílohy a náležitosti, je dlužník vyzván k opravě nebo doplnění, které musí proběhnout v průběhu sedmi dní. Ve výzvě k opravě nebo doplnění musí být jasně uvedeno, co je v návrhu špatně nebo co v návrhu chybí. Dlužník musí následně doručit soudu návrh, včetně úprav nebo soudu doplnit pouze chybějící přílohy. Pokud návrh nebude doplněn nebo

¹³ Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Insolvenční rejstřík* [online]. 2013 [cit. 2013-05-05]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=7131898>

¹⁴ §391, Zákon č. 182/2006 Sb. In: *o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů*. 2008.

opraven, musí insolvenční návrh odmítnout. Soud může navrhovateli poskytnout lhůtu i kratší, než je sedm dní, ale nikdy ne delší.

3.1.1 Přílohy návrhu na povolení oddlužení

Součástí návrhu musí být také přílohy stanovující zákon, aby se dlužník vyhnul případným nesrovnalostem před insolvenčním soudem, jako jsou:

- **Seznam majetku**

Dlužník je povinen v seznamu majetku uvést veškerý svůj majetek, a to včetně pohledávek. U pohledávek musí uvést jejich výši a za jakých okolností vznikly. Musí také uvést svůj postoj k jejich dobytnosti. U majetku je povinen uvést dobu pořízení majetku, jeho pořizovací cenu a odhad ceny majetku v den pořizování seznamu. V případě, že se jedná o majetek sloužící k zajištění nebo nemovitost, má dlužník povinnost zajistit ocenění tohoto majetku znalcem. Dlužník musí seznam majetku podepsat a prohlásit o něm, že je úplný a správný.

- **Seznam závazků**

V seznamu závazků, jež dlužník předkládá, musí uvést všechny své věřitele, vůči kterým má závazek, nebo jiná majetková práva a osoby, které vůči němu uplatňují jiná majetková práva nebo pohledávky. Pokud jsou někteří z věřitelů osoby dlužníkovi blízké, má povinnost to v seznamu závazků dlužník výslovně uvést. Dlužník musí také v seznamu uvést, které pohledávky popírá, ať už kvůli jejich výši, nebo důvodu vzniku a proč. Stejně jako u seznamu majetku musí dlužník seznam závazků podepsat a prohlásit o něm, že je úplný a správný.

- **Listiny dokládající dlužníkovy příjmy za poslední 3 roky**

Dlužník musí doložit své příjmy za poslední 3 roky, a to například výpisem z účtu, výplatními páskami, potvrzením o příjmech z pracovního poměru nebo třeba daňovým přiznáním.

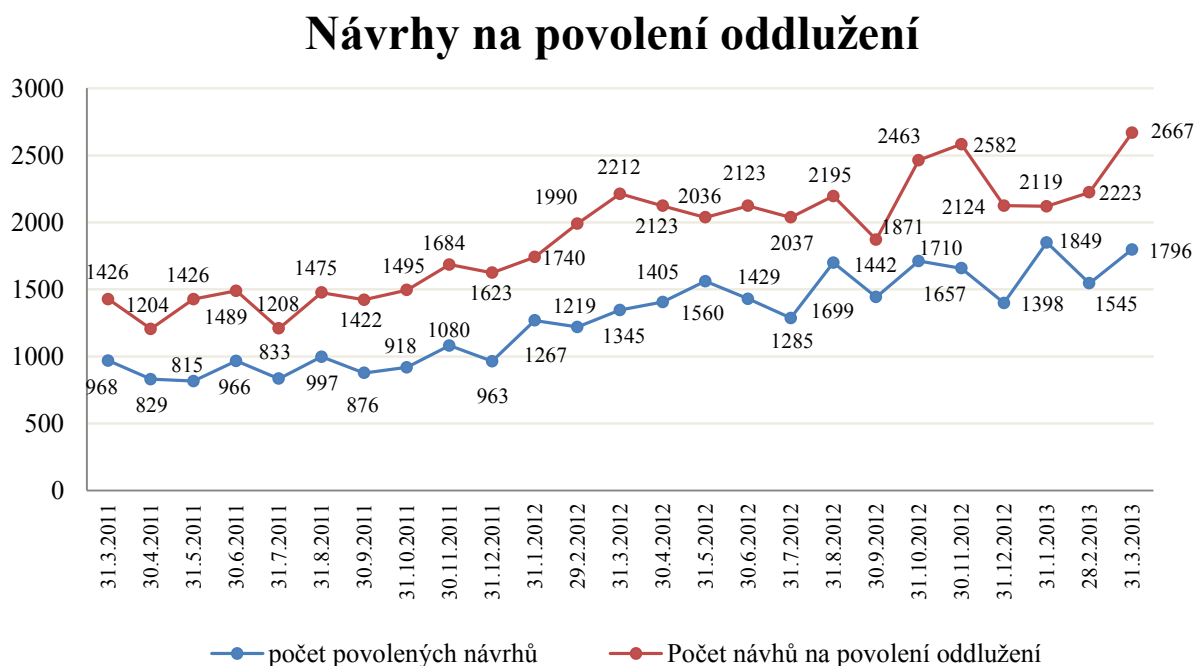
- **Výpis z rejstříku trestů dlužníka**

Dlužník je povinen doložit výpis z rejstříku trestů ne jenom svůj, ale i svého zákonného zástupce a dlužníkova statutárního orgánu. Výpis však nesmí být starší tří měsíců. V případě, že dlužník za poslední 3 roky pobýval nepřetržitě po dobu půl roku v jiném členském státu, musí podobný dokument předložit i z této země.

- **Ostatní listiny**

Insolvenční soud bude vyžadovat i další písemnosti, například pokud se dlužník dohodl s věřitelem na nižším plnění jeho pohledávky, než je 30%. Zároveň musí být uvedena výše plnění, na které se dohodli, a podpis věřitele, který musí být úředně ověřen. Pokud má dlužník zmocněnce, musí být u návrhu na povolení oddlužení přiložena jeho plná moc.

Graf 3.1 Grafické srovnání počtu návrhů na povolení oddlužení s počtem povolených oddlužení.

Zdroj: Creditreform, 2013¹⁵

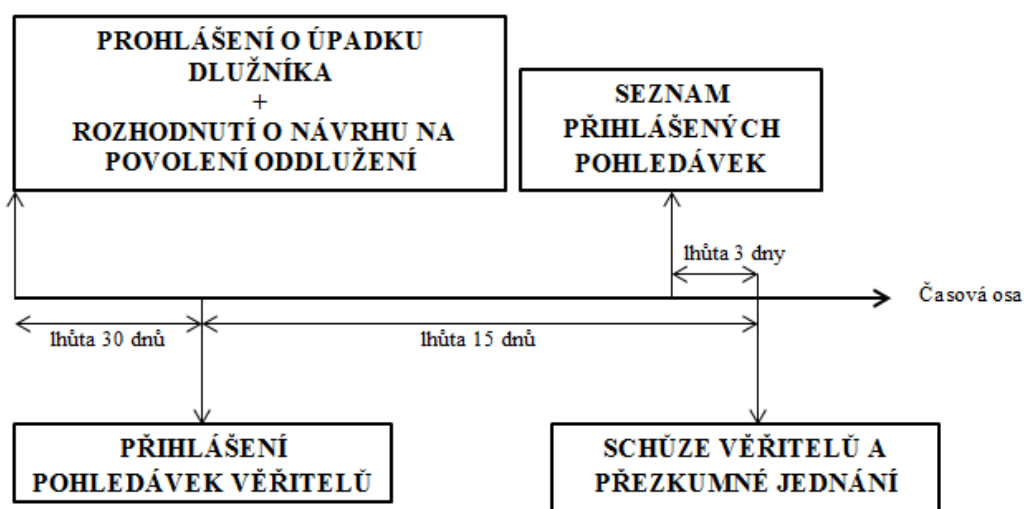
¹⁵ Creditreform. *Tisková zpráva* [online]. 2.4. 2013 [cit. 2013-05-07]. Dostupné z: http://web.creditreform.cz/cs/content/press/information/20130402_TZ_vyvoj_insolvenci_3_2013.pdf

Graf zobrazuje porovnání počtu návrhů na povolení oddlužení a počet již těch povolených od března roku 2011 do března roku 2013. Z grafu je patrné, že nejvyšší počet návrhů na povolení oddlužení byl podán v březnu 2013, a to 2.667, počet povolených oddlužení bylo v tomto měsíci 1.796, nebyl to však nejvyšší počet. Nejvíce bylo povoleno v lednu 2013, a to 1.849 oddlužení při počtu 2.119 podaných návrhů na povolení oddlužení. Naopak nejmenší počet povolených oddlužení je zaznamenáno v květnu roku 2011, a to 815, při celkovém počtu 1.426 podaných návrhů na povolení oddlužení.

3.2 Lhůty pro podání návrhu, povolení a odmítnutí návrhu

Lhůty v insolvenčním řízení stanovené dlužníkovi jsou relativně krátké a striktní, to znamená, že ani prominutí zmeškání dlužníkovy lhůty není přípustné. Dlužník musí mít dopředu opravdu jasno, jestli bude o povolení oddlužení usilovat, jelikož návrh na povolení oddlužení musí být vždy podáno společně s insolvenčním návrhem. Pokud dlužník nepodá návrh na povolení oddlužení spolu s insolvenčním návrhem, nemá už ani jinou možnost ho podat a bude mu navrhnut jiný ze způsobů řešení jeho úpadku nebo hrozícího úpadku. V případě, že dlužník tedy návrh na povolení oddlužení podá později, insolvenční soud ho odmítne. Úpadek takového dlužníka už se dá řešit pouze konkursem.

Schéma 3.1 Schéma insolvenčního návrhu podaného zároveň s návrhem na povolení oddlužení.

Pokud v případě klasického úpadku podává insolvenční návrh dlužníkům věřitel, je dlužníkovi, fyzické osobě, poskytnuta třicetidenní lhůta na podání návrhu na povolení oddlužení. Návrh na povolení oddlužení musí být tedy podán do 30 dnů ode dne, kdy byl věřitelův insolvenční návrh doručen dlužníkovi individuálně na jeho adresu. Dlužník musí být o této skutečnosti výslovně poučen soudem. Pokud věřitel a dlužník podají insolvenční návrh současně, platí, že návrh na povolení oddlužení musí být podán do doby, než uplyne lhůta pro podání návrhu na povolení oddlužení dříve podaného insolvenčního návrhu. Návrh na povolení oddlužení může být podán pouze písemnou formou s úředně ověřeným podpisem podávající osoby na rozdíl od insolvenčního návrhu, který může být podán i elektronickou formou se zaručeným elektronickým podpisem. V případě, že je na návrh na povolení oddlužení vyžadován i podpis jiné osoby, např.: manžela dlužníka, ručitele, spoludlužníka, je vždy nutné, aby byl jejich podpis úředně ověřen jako ten dlužníkův.

Když soud návrh odmítne pro opožděně podaný návrh na povolení oddlužení nebo přímo rozhodne o odmítnutí návrhu podaného nekompetentní osobou, musí soud doručit rozhodnutí dlužníkovi, osobě, která návrh podala. Dlužníkovi tímto okamžikem začíná běžet patnáctidenní lhůta pro podání odvolání.

V případě, že je návrh na povolení oddlužení insolvenčním soudem odmítnut, zbývá už prakticky jediná varianta, jak řešit dlužníkovu situaci, který je nepodnikatelem, a to je konkurs.

3.3 Plnění základních náležitostí

Rozhodnutím o úpadku dlužníka končí v insolvenčním řízení jeho první fáze. Až poté se může přistoupit k rozhodování, jestli může být dlužníkův úpadek řešen oddlužením. Insolvenční zákon stanovuje způsob, jak a kdy má být o povolení oddlužení rozhodnuto. Samozřejmě toto rozhodování závisí na tom, zda je návrh na povolení oddlužení včas a řádně podán.

Jednou z nejdůležitějších náležitostí pro povolení oddlužení je, že v průběhu procesu dostanou nezajištění věřitelé v rámci splátek minimálně 30 % svých celkových pohledávek. V případě, že by nezajištění věřitelé měli dostat nižší procento svých pohledávek, musí se dlužník ve svém návrhu na oddlužení ke každé pohledávce věcně vyjádřit a připojit písemné souhlasy a vyjádření věřitelů s úředně ověřenými podpisy.

Po dohodě s dlužníkem se mohou zavázat k plnění i jiné osoby, jako jsou spoludlužníci nebo věřitelé. Za spoludlužníka je označována osoba, která stejně jako dlužník splácí nerozdílně věřiteli stejný dluh jako dlužník, na rozdíl od věřitele, který slouží v této situaci spíše jako dlužníková opora, a ve chvíli, kdy dlužník není schopen splácet, splácí věřitelovu pohledávku místo něj. Jak spoludlužník, tak ručitel musí návrh podepsat spolu s dlužníkem a jejich podpisy musí být úředně ověřeny.

V případě, že by se proces oddlužení měl dotknout nevypořádaného jmění manželů nebo vyživovací povinnosti na dítě, je nutné opatřit si vyjádření a souhlas i partnera s výslovným uvedením, že s návrhem souhlasí.

3.4 Zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení

Dle dispoziční zásady lze vést soudní řízení jen na základě návrhu, který podá oprávněná osoba. Návrh na povolení oddlužení může vzít dlužník zpět, dokud insolvenční

soud nerozhodne o schválení oddlužení. Dojde-li k zpětvzetí insolvenčního návrhu, soud řízení zastaví, zatímco v případě účinného zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení vydá rozhodnutí, kterým toto zpětvzetí „pouze“ vezme na vědomí. (Kotoučová J. a kol., 2010) Zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení vezme insolvenční soud na vědomí rozhodnutím, které doručí osobě, která návrh podala, dlužníkovi, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru.

Vzal-li dlužník návrh na povolení oddlužení zpět, nemůže už ho podat znovu. Zpětvzetí návrhu je pro něj závazné. Pokud se stane, že byl návrh na povolení oddlužení vzat zpět až poté, co bylo oddlužení schváleno, soud označí zpětvzetí za neúčinné a rozhodnutí doručí opět osobě, která návrh podala, dlužníkovi, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Za veškerou škodu nebo újmu odpovídá osoba, která následně zpět vzatý návrh podala. Rozhodnutí soudu se vždy musí zveřejnit v insolvenčním rejstříku. Tímto okamžikem se rozhodnutí stává účinným.

Zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení vede k nepříznivému důsledku. Dlužníkům úpadek nebo hrozící úpadek může být po zpětvzetí návrhu řešen už pouze konkursem. Tomu lze předejít pouze v případě, že dlužník byl jedinou osobou, která insolvenční návrh podala a spolu s návrhem na povolení oddlužení vezme zpět i insolvenční návrh. Toto vše má ovšem ještě jednu podmínku, a to takovou, že zpětvzetí insolvenčního návrhu dojde ještě v první fázi insolvenčního řízení, tudíž dříve, než insolvenční soud rozhodne o úpadku dlužníka. Insolvenční soud poté zastaví insolvenční řízení. Pojem insolvenční řízení je shodný s pojmem soudní řízení, v případě, že se pojí s řešením úpadku nebo řešením hrozícího úpadku právnické nebo fyzické osoby.

3.5 Zamítnutí a odmítnutí návrhu na povolení oddlužení

Insolvenční zákon rozlišuje pojmy odmítnutí návrhu a zamítnutí návrhu. V následujících kapitolách jsou tyto pojmy obecně vysvětleny.

3.5.1 Odmítnutí návrhu

Insolvenční soud návrh na povolení oddlužení odmítne v případě, má-li dlužník dle vlastních tvrzení, uvedených v návrhu dluhy z podnikání v takovém rozsahu, že brání uplatnění institutu oddlužení. Dalšími důvody pro odmítnutí návrhu je jeho podání neoprávněnou osobou, absence zákonných příloh nebo přílohy neobsahující potřebné náležitosti. Soud musí však splnit svou povinnost a vyzvat dlužníka k opravení nebo doplnění návrhu na povolení oddlužení ve stanovené lhůtě 7 dnů. Tato lhůta nemůže být stanovena delší.

3.5.2 Zamítnutí návrhu

I když návrh na povolení oddlužení a insolvenční návrh budou obsahovat všechny předepsané náležitosti, budou podány správnými osobami a včas, přesto se může stát, že oddlužení na základě tohoto návrhu nemusí být povoleno. Pokud se stane, že dlužník podá návrh na povolení oddlužení již společně s insolvenčním návrhem, musí i insolvenční soud vydat rozhodnutí o způsobu řešení úpadku zároveň s rozhodnutím o úpadku. Z toho vyplývá, že musí vydat také rozhodnutí ohledně návrhu na povolení oddlužení, zda ho tedy schválí, či zamítne. Návrh na povolení oddlužení může být zamítnut z mnoha důvodů. Insolvenční soud nejprve zkoumá, jestli náhodou některá z podmínek pro povolení oddlužení nebyla porušena.

První zkoumanou podmínkou je **pocitivý záměr dlužníka**. Na nepocitivý záměr ukazuje například to, že s jeho zákonným zástupcem, statutárním orgánem nebo jeho členem bylo vedeno insolvenční řízení v posledních pěti letech, samozřejmě v závislosti na výsledcích tohoto řízení. Dalším podezřením na nepocitivý záměr je, pokud za posledních pět let byl dlužník, jeho zákonný zástupce, statutární orgán nebo jeho člen odsouzen pro majetkový nebo hospodářský trestný čin. Proto je součástí návrhu na povolení oddlužení vyžadovanou přílohou výpis z rejstříku trestů, a pokud existují i další jmenované osoby, tak i jejich. Dlužník má právo tyto skutečnosti samozřejmě obhájit a insolvenčnímu soudu dokázat, že jeho záměr je pocitivý i přes existenci těchto uvedených skutečností. V poslední době se pokouší podat návrh na povolení oddlužení poměrně hodně bývalých podnikatelů, kteří ukončili svou činnost právě proto, aby jejich úpadek nebyl řešen konkursem. Insolvenční soudci však nejsou v této otázce zcela jednotní a rozhodnutí, zda jim oddlužení bude

schváleno nebo ne záleží v prvotní fázi zcela na nich, samozřejmě v závislosti na posouzení výše dluhů z podnikání a osobních dluhů.

Další a dá se říct, že nejdůležitější podmínkou pro povolení oddlužení je, že **částka, která bude nezajištěným věřitelům vyplacena v průběhu procesu oddlužení, bude vyšší než 30% jejich požadovaných pohledávek.** Dlužníkova finanční situace musí umožnit vyplácení, předem stanovené výše pohledávky ať už formou splátkového kalendáře, nebo prodeje majetku. Tato podmínka však neplatí v okamžiku, kdy se dlužník s věřiteli písemně, s úředně ověřeným podpisem věřitele a dohodnutou výší plnění dohodnou na nižším plnění pohledávky. Tato listina potom bude přiložena k přílohám podaným společně s insolvenčním návrhem nebo návrhem na povolení oddlužení.

Osoba, o jejímž návrhu na povolení oddlužení již bylo jednou rozhodnuto, nesmí podat návrh opakovaně. Z toho důvodu by insolvenční soud návrh zamítnul. Ovšem toto zamítnutí se vztahuje jen na dlužníka, jehož návrh na povolení oddlužení insolvenční soud zamítnul a následně řešil jeho úpadek konkursem, který byl však ukončen buď z důvodu splnění rozvrhového usnesení, nebo neměl dlužník dostatečný majetek k uspokojení svých věřitelů.

Docela častým důvodem zamítnutí návrhu na povolení oddlužení je **nedbalý a lehkomyšlný postoj dlužníka k plnění povinností v insolvenčním řízení.** Musíme však rozlišovat nedbalý a lehkomyšlný postoj dlužníka k jeho životní situaci a k insolvenčnímu řízení. Insolvenční zákon nepřihlíží totiž k tomu, jakým způsobem dlužník své dluhy získal, ať už to byl alkoholismus nebo gamblerství. Ohlíží se tedy pouze na jeho jednání v závislosti na plnění povinností insolvenčního řízení.

V druhých dvou případech porušení podmínek, kterými byly, že o povolení oddlužení osoby už bylo jednou rozhodnuto a nedbalý a lehkomyšlný postoj dlužníka k plnění povinností v insolvenčním řízení, by měl soud zamítnout vždy. Ovšem v prvních dvou případech, kterými byly nemožnost splacení více než 30 % svých závazků a nepoctivý záměr dlužníka, zůstává rozhodnutí prakticky na uvážení soudce. (Kozák J., Budín P., Pacht L., 2008)

Odmítnutí návrhu na povolení oddlužení automaticky znamená, že na majetek dlužníka bude insolvenčním soudem prohlášen konkurs.

3.6 Přípustnost oddlužení

Pokud insolvenční soud přijme navrhovatelův insolvenční návrh a neodmítne ho, nezamítne ani nevezme na vědomí zpětvzetí návrhu, musí rozhodnout o úpadku dlužníka. Dlužník, jak již už bylo zmíněno, má možnost současně s insolvenčním návrhem podat i návrh na povolení oddlužení. V takovém případě má i soud povinnost vydat rozhodnutí návrhu na povolení oddlužení spolu s rozhodnutím o úpadku dlužníka. Možností insolvenčního soudu je samozřejmě odmítnutí návrhu na povolení oddlužení, pokud tak soud učiní, vyhlásí zároveň konkurs na majetek dlužníka.

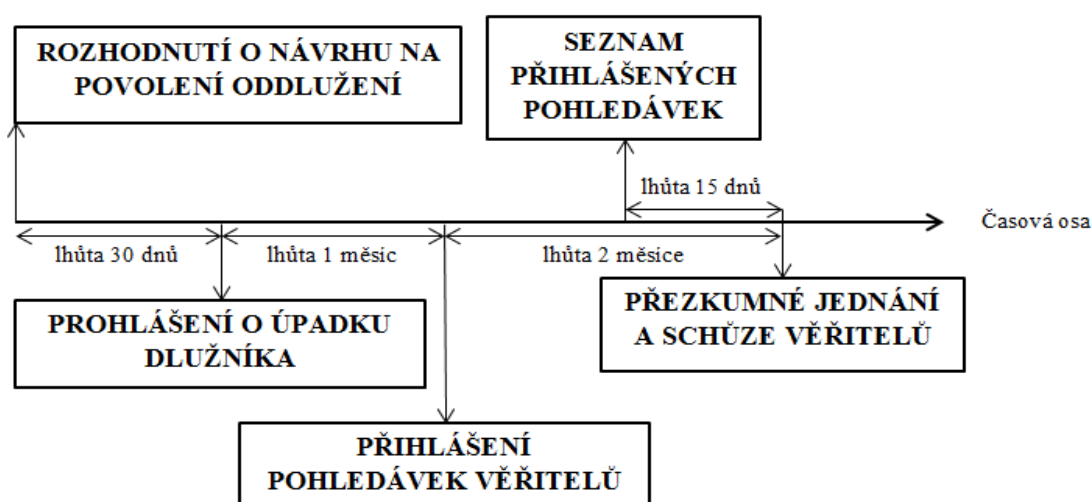
V této zahajující fázi insolvenčního řízení nemohou věřitelé způsob řešení úpadku nebo hrozícího úpadku nijak ovlivnit, tudíž ani rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení. Insolvenční soud tedy oddlužení povolí, pokud nenastane žádný z důvodů, proč by ho měl zamítnout, odmítnout nebo nebyl dlužníkem vzat zpět. Pro takovýto případ jsou stanoveny lhůty pro podání pohledávek věřitelů a svolání přezkumného jednání a bezprostředně následující schůze věřitelů.

Podal-li dlužník spolu s insolvenčním návrhem zároveň i návrh na povolení oddlužení, musí i soud vyhlásit úpadek dlužníka spolu s rozhodnutím o oddlužení. Při schválení oddlužení počíná dnem zápisu o úpadku dlužníka do insolvenčního rejstříku, běžet třicetidenní lhůta pro přihlášení pohledávek. Tato lhůta nelze prodloužit ani zkrátit. Poté následuje přezkumné jednání a schůze věřitelů, která musí být uskutečněna do 15 dnů po uplynutí lhůty pro přihlášení pohledávek. Insolvenční správce je povinen sestavit seznam přihlášených pohledávek, který musí být zveřejněn v insolvenčním rejstříku nejpozději 3 dny před zahájením přezkumného jednání a následující schůze věřitelů. Stejným způsobem se postupuje i v případě, že insolvenční návrh podává věřitel a dlužník ho ve stanovené třicetidenní lhůtě akceptuje svým insolvenčním návrhem a návrhem na povolení oddlužení.

Byl-li však podán samostatně insolvenční návrh a návrh na povolení oddlužení, bude také nejprve samostatně rozhodnuto o úpadku dlužníka a až následně bude rozhodnuto o povolení jeho oddlužení. Rozhodnutí návrhu na povolení oddlužení musí insolvenční soud vydat nejpozději do 30 dnů od dlužníkova prohlášení o úpadku, ať už je to povolení, zamítnutí, odmítnutí nebo zpětvzetí návrhu podavatelem zpět. Součástí rozhodnutí o úpadku dlužníka bude i lhůta, v níž mohou dlužníkovi věřitelé přihlásit své pohledávky. Lhůta nesmí být kratší než 30 dní, ale zároveň ne delší než 2 měsíce. Následující schůze věřitelů nesmí být

svolána později než 2 měsíce po skončení termínu pro přihlašování pohledávek věřitelů. Stejně jako v předchozím případě musí být určitou dobu před zahájením přezkumného jednání zveřejněn v insolvenčním rejstříku seznam přihlášených pohledávek, který insolvenční správce soudu doručí. V případě, že je přezkumné jednání svoláno v termínu delším než 15 dnů od konce lhůty pro přihlášení pohledávek věřitelů, musí být seznam zveřejněn nejpozději 15 dnů před jeho uskutečněním. Je-li však přezkumné jednání plánováno na dřívější termín, než je 15 dnů od konce lhůty pro přihlášení pohledávek věřitelů, stačí, když bude seznam zveřejněn jen 3 dny předem.

Schéma 3.2 Schéma insolvenčního návrhu a návrhu na povolení oddlužení podané samostatně.

3.7 Důvody pro zamítnutí oddlužení

I když insolvenční soud oddlužení povolí, nezajištění věřitelé nebo insolvenční správce mohou podnítit námitkové řízení. Věřitelé mohou být insolvenčním správcem upozorněni na skutečnosti, které by mohly vést ke zpochybnění oddlužení. Ti nezajištění věřitelé, kteří se účastní schůze věřitelů, mohou námitku podat do konce této schůze. A těm věřitelům, kteří se schůze neúčastnili, je ponechána lhůta 10 dnů od zveřejnění rozhodnutí soudu v insolvenčním rejstříku pro podání této námitky. Námitku k povolení oddlužení

insolvenčním soudem však mohou podat pouze věřitelé, kteří hlasovali o způsobu oddlužení, jinak jejich námitka bude odmítnuta. Insolvenční soud vezme v úvahu vznesené námítky, projedná je, a pokud budou oprávněné, soud místo povolení oddlužení návrh na povolení oddlužení zamítne a prohlásí na majetek dlužníka konkurs.

3.8 Rozhodnutí o schválení oddlužení

V případě, kdy na schůzi věřitelů nebudou vzneseny žádné námítky, nebo je insolvenční soud zhodnotí jako neoprávněné a nevyhoví jim, oddlužení schválí tím způsobem, který si věřitelé odhlasovali. Pokud se na způsobu neshodnou, rozhodne za ně insolvenční soud.

Odvolání proti rozhodnutí insolvenčního soudu mohou podat pouze ti nezajištění věřitelé, kteří hlasovali pro jiný způsob řešení oddlužení, než byl prostou většinou hlasů věřitelů schválen. Druhou skupinou nezajištěných věřitelů, kteří mohou podat odvolání, jsou ti nezajištění věřitelé, kteří vznesli včasnou námitku proti povolenému oddlužení, a insolvenční soud jeho žádným z námitek nevyhověl a rozhodnutím o povolení oddlužení ho schválil.

3.9 Způsoby oddlužení

V případě, že soud oddlužení schválí, následuje výběr konkrétního způsobu uspokojení pohledávek, a to buď jednorázovým splacením z výtěžku prodeje majetkové podstaty, nebo postupných splácením podle nastaveného splátkového kalendáře po dobu pěti let. Na rozdíl od návrhu na povolení oddlužení, kdy věřitelé nemají žádnou kompetenci rozhodovat o povolení, o způsobu oddlužení již věřitelé rozhodovat mohou. Zpravidla se oddlužení týká jen nezajištěných věřitelů, protože těm zajištěným budou v průběhu oddlužení splaceny jejich pohledávky z majetku dlužníka. Zajištění věřitelé tedy nejsou oprávněni rozhodovat ani o způsobu jakým bude oddlužení prováděno. (Budín P., 2008)

Insolvenční soud přenechává pravomoc rozhodování, jakým způsobem bude dlužníkovo oddlužení provedeno na hlasování jeho věřitelů. Teprve až v případě, kdy se

věřitelé na způsobu nedohodnou, rozhodne insolvenční soud sám. Dlužník nemá nikdy právo ovlivňovat rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení ani o způsobu svého oddlužení. O způsobu oddlužení mohou tedy hlasovat věřitelé na schůzi věřitelů nebo korespondenčně pomocí tzv. „Hlasovacích lístků“, a to v závislosti na výši jejich pohledávek prostou většinou hlasů. Většina hlasů se tedy nepočítá z pohledávek účastníků se věřitelů na schůzi, ale z celkové částky přihlášených pohledávek nezajištěných věřitelů. Pokud se věřitelé většinou hlasů neshodnou, vydá rozhodnutí o způsobu povolení oddlužení insolvenční soud. Formulář hlasovacího lístku je volně dostupný veřejnosti na webových stránkách www.insolvencnizakon.cz.

Může se stát, že všichni nezajištění věřitelé podají svůj hlas pomocí „Hlasovacích lístků“, v tom případě schůze věřitelů nemusí být insolvenčním soudem svolána. Pokud však jediný z nich pomocí tohoto způsobu neodhlasuje, schůze věřitelů musí být svolána. Nezajištění věřitelé mohou o oddlužení hlasovat již před zahájením celého insolvenčního řízení, jestliže jim dlužník poskytne veškeré informace, které by se měli dozvědět v průběhu insolvenčního řízení a budou uvedeny v návrhu na povolení oddlužení. Svůj hlas korespondenční formou doručí insolvenčnímu soudu. Usoudí-li některý z věřitelů v průběhu insolvenčního řízení, že mu byla dlužníkem určitá informace zatajena nebo byla nějakým způsobem obměněna, může svůj hlas změnit novým hlasováním na schůzi věřitelů. Nezajištění věřitelé, kteří nevyjádřili svůj hlas korespondenční formou a dostaví se na schůzi věřitelů, mají právo hlasovat tam. Hlasy podané pomocí „Hlasovacích lístků“ se poté sečtou s hlasy podanými na schůzi věřitelů.

Nejdůležitějšími informacemi pro nezajištěné věřitele, které musí dlužník předložit, jsou jeho předpokládaný budoucí příjem a také seznam majetku s odhadem ceny, za které by v případě prodeje bylo možné majetek zpeněžit. Tyto informace jsou pro věřitele jakýmsi měřítkem, které jim má pomoci s výběrem způsobu oddlužení.

3.10 Oddlužení plněním splátkové kalendáře

Schválí-li insolvenční soud oddlužení plněním splátkového kalendáře, uloží tak dlužníkovi povinnost splácet k 1. dni v měsíci částku z jeho pravidelných příjmů, ze které budou dále uspokojovány pohledávky nezajištěných věřitelů dle poměru určeného

v rozhodnutí insolvenčního soudu, a to po dobu 5 let od schválení oddlužení. Současně insolvenční soud stanoví termín úhrady první splátky tak, aby byla uhrazena nejpozději do konce následujícího měsíce po měsíci, ve kterém nastanou účinky schválení oddlužení. (Kozák J., Budín P., Pachl L., 2008) Oddlužení plněním splátkového kalendáře může trvat i kratší dobu než 5 let, a to v těch případech, kdy dlužník splatí kompletní částku 100% všem nezajištěným věřitelům v době kratší. Insolvenční zákon neurčuje druh příjmu, z kterého by měl hradit dané splátky. Vztahuje se tedy na všechny dlužníkovy příjmy, ať už to je příjem ze zaměstnání, mateřská či rodičovská dávka, nemocenská, kapesné, stipendium, výhra v loterii, dědictví nebo dar, nikoliv však na dlužníkův majetek. Pokud by dlužník nějaký ze svých příjmů zatajil, může se stát, že insolvenční soud rozhodnutí o povolení oddlužení zruší a prohlásí na dlužníkův majetek konkurs.

3.10.1 Popření pohledávky

Přihlášené pohledávky může popřít jak insolvenční správce, dlužník, tak i přihlášený věřitel, a to jak v jejich pořadí, výši i pravosti. Popření pohledávky nezajištěného věřitele jiným přihlášeným věřitelem musí obsahovat stejné náležitosti jako žaloba podle občanského soudního řádu a musí z ní být patrné, jestli popírá výši, pořadí nebo pravost pohledávky. Pokud tedy bude pohledávka popřena, musí tak být učiněno na formuláři stanovém vyhláškou č. 311/2007 Sb. o jednacím řádu pro insolvenčním řízení.¹⁶ Od té doby, kdy popření pohledávky věřitelem získá obdobné účinky, jako by byla popřena insolvenčním správcem, začíná běžet nezajištěnému věřiteli účastnícímu se přezkumného jednání třicetidenní lhůta pro podání žaloby na určení popřené pohledávky. Pokud se však nezajištěný věřitel osobně nezúčastnil přezkumného jednání, začíná běžet lhůta insolvenčnímu správcovi, aby informoval takového věřitele o tom, že jeho pohledávka byla popřena.

3.10.2 Povinnosti insolvenčního správce

Hlavní povinností insolvenčního správce je kontrolovat dlužníka v plnění jeho povinností při řešení oddlužení pomocí splátkového kalendáře v průběhu insolvenčního řízení.

¹⁶ Insolvenční zákon. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [2013] [cit. 2013-04-12]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/veritel/pohledavky-a-jejich-prihlaseni-.html>

Zvlášť kontroluje, jestli nezatajuje jakékoliv další příjmy a zda dlužník splácí řádně a včas pohledávky věřitelů podle stanoveného splátkového kalendáře. Jednou za 6 měsíců musí také insolvenční správce podat zprávu o činnosti své i dlužníka insolvenčnímu soudu i věřitelskému orgánu. O každé situaci, která by mohla ovlivnit průběh plnění oddlužení, však musí dlužník informovat insolvenční soud okamžitě.

3.10.3 Povinnosti dlužníka

Dlužník má také spoustu povinností dané insolvenčním zákonem. Důležité je vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost po dobu oddlužení a zajistit si tak stálý a dostačující příjem pro celý proces oddlužení. Mohou však nastat i neplánované skutečnosti, které dlužník není schopen ovlivnit, jako je například ztráta zaměstnání. V takovém případě nemusí hned znamenat, že insolvenční soud oddlužení zruší a na majetek dlužníka vyhlásí konkurs. Dlužník však musí hledat nové zaměstnání aktivním způsobem a nesmí odmítnout žádnou objektivní nabídku zaměstnání, které by mohl vykonávat. Dlužník, jenž získá během oddlužení plněním splátkového kalendáře dar či dědictví, má povinnost jej zpeněžit a výtěžek použít jako mimořádnou splátku a možná tak zkrátit dobu oddlužení. Dar nebo dědictví nesmí dlužník během oddlužení plněním splátkového kalendáře odmítnout. Učiní-li tak dlužník bez vědomí a souhlasu insolvenčního správce, bude taková operace prohlášena za neplatnou. Mimořádnou splátku zaplatí s následující běžnou měsíční splátkou. Dlužník má klasickou oznamovací povinnost a bez odkladu musí sdělit insolvenčnímu soudu, věřitelskému výboru i insolvenčnímu správci jeho případnou změnu bydliště nebo zaměstnání a sídla. Další povinností dlužníka je insolvenčnímu soudu, věřitelskému výboru a insolvenčnímu správci vždy k 15. 1. a 15. 6. předložit přehled svých příjmů za 6 předcházejících měsíců. Nesmí zatajovat žádný ze svých příjmů, a proto musí předložit na žádost insolvenčního soudu, správce nebo věřitelského výboru svá daňová přiznání za předcházející roky, v kterých probíhá oddlužení. V případě, že dlužník zatají nějaký ze svých příjmů, nehledí soud na to, jak vysoká částka to byla, ale okamžitě oddlužení zruší a prohlásí na majetek dlužníka konkurs. Na úroveň nejhorších prohřešků, jako je zatajení příjmu, je i poskytování výhod věřitelům a stejně jako zatajení příjmu vede i tato skutečnost k zrušení oddlužení a prohlášení konkursu na dlužníkovu majetek. Asi nejrizikovější povinností dlužníka je, že se v průběhu oddlužení nesmí znovu zadlužit takovým způsobem, aby nebyl schopen ve stanové lhůtě svůj

závazek splatit. Je-li takový závazek 30 dnů po splatnosti, insolvenční soud rozhodnutí o povolení oddlužení zruší a opět prohlásí na majetek dlužníka konkurs.

3.10.4 Výpočet splátky

Insolvenční soud dlužníkovi stanovuje povinnost uhradit částku ze svého příjmu v rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky. (Kozák J., Budín P., Pachl L., 2008) Právní předpis také upravuje, jakou částku ze svých příjmů má dlužník právo si ponechat a nemusí ji tak použít pro úhradu pohledávek nezajištěných věřitelů.

Nejprve bude stanovena nezabavitelná částka, to je částka, která nesmí být z příjmu dlužníkovi strhnuta. Nezabavitelnou částku tvoří životní minima jednotlivce, což je v tomto roce 3.410 Kč, a částka normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu v nájemním bytě v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel, která je pro rok 2013 vládou ČR stanovena na 5.687 Kč. Přitom je jedno, zda dlužník bydlí ve městě s menším či větším počtem obyvatel. Nezabavitelná částka se tedy vypočítá jako dvě třetiny součtu těchto částek, to znamená dvě třetiny z částky 9.097 Kč, což je 6.064,66 Kč, a jedné čtvrtiny za každou osobu, kterou je povinen vyživovat. Od 1. 1. 2013 došlo k významnému zvýšení nezabavitelné částky oproti loňskému roku, a to z částky 5.841,33 Kč na povinného a nezabavitelná částka na vyživovanou osobu vzrostla pro rok 2013 z částky 1.460,33 Kč na 1.516,16 Kč.

Od čistého měsíčního příjmu, to znamená po odpočtu daní, sociálního pojištění apod., se odečte nezabavitelná částka a výsledné číslo se zaokrouhlí směrem dolů na částku v celých korunách dělitelnou třemi, která vytvoří pomyslné X.

- a) když $X > 9.097$ Kč, hrubou měsíční splátkou je celá přebývající částka nad X + částka 6.064 Kč, což jsou $\frac{2}{3}$ z 9.097 Kč
- b) Když $X < 9.097$ Kč, hrubou měsíční splátkou jsou pouze $\frac{2}{3}$ z X

Dlužníkův měsíční příjem je tedy po odečtení hrubé měsíční splátky:

- a) Nezabavitelná částka + 3.032 Kč, což je zbylá $\frac{1}{3}$ z částky 9.097 Kč
- b) Nezabavitelná částka + $\frac{1}{3}$ z X

Zjištění, zda dlužník dosáhne na řešení jeho úpadku oddlužením, už po těchto krocích není vůbec složité. Od hrubé měsíční splátky vypočtené dle předchozích pokynů odečteme 900 Kč jako měsíční odměnu insolvenčnímu správci. Částka 900 Kč je bez DPH. Dále pokud má dlužník vyživovací povinnost a stanovené výživné, odečteme měsíční výši výživného. Výslednou čistou měsíční splátku (poníženou o odměnu insolvenčního správce a případně o výživné) vynásobíme 60, což je počet měsíců, po které oddlužení běžně trvá, a případně odečteme celkovou výši pohledávek za podstatou, např. dluh na výživném, který se hradí v plné výši, takže 100% takových pohledávek. Výsledná částka musí nakonec činit alespoň 30% všech pohledávek nezajištěných věřitelů, aby na možnost oddlužení vůbec dlužník dosáhl. (Maulwurf A., 2013) Částka příjmu, ze kterého bude 1. splátka počítána, musí být konkrétně vymezena v rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře.

Splátkový kalendář se může během procesu oddlužení plněním splátkového kalendáře změnit. A to v případě, že nastanou změny, které ovlivní výši a průběh plnění dalších měsíčních splátek. (Maršíková J., 2009)

3.10.5 Stanovení poměru uspokojení

Insolvenční soud uvede v rozhodnutí o schválení oddlužení formou splátkového kalendáře jmenovitě všechny dlužníkovy nezajištěné věřitele, kterým budou splátky postupně vypláceny. U všech z nich také uvede procentuální částku, která mu náleží z každé dlužníkovy splátky. Procentuální proto, že konkrétní částku nelze předem odhadnout. Poměr bude vycházet z výše pohledávky nezajištěného věřitele v závislosti na celkové sumě přihlášených nezajištěných pohledávek věřitelů.

3.11 Oddlužení prodejem dlužníkovy majetku

Oddlužení prodejem dlužníkovy majetku se v podstatě trochu podobá zpeněžení majetkové podstaty konkursem. Musí označit majetek v seznamu majetku ke dni schválení oddlužení náležící do dlužníkovy majetkové podstaty. Insolvenční správce může zpeněžit pouze majetek, který je v seznamu majetku zapsán. S majetkem, který zapsán v seznamu majetku není, insolvenční správce nesmí disponovat. Dále také nesmí disponovat s majetkem

nabytým během insolvenčního řízení, protože nenáleží do majetkové podstaty dlužníka. Oddlužení prodejem majetku se týká výlučně majetku dlužníka, nikoli jeho příjmů, tudíž k nim má dlužník veškerá dispoziční práva. Pokud dlužník přijme během insolvenčního řízení dar nebo dědictví, nemusí ho při způsobu řešení oddlužením prodejem jeho majetku použít na uspokojení závazků vůči svým nezajištěným věřitelům a ani nedojde k zvýšení zdrojů pro jejich uspokojení, jako by to bylo v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře.

3.12 Zrušení schváleného oddlužení

Dlužník sice může získat výhody oddlužení, ale nemusí ho také dotáhnout do konce a dosáhnout tak osvobození od zbytku svých nesplacených závazků. Insolvenční soud zruší oddlužení a prohlásí na majetek dlužníka konkurs v případě, že nedodrжуje základní povinnosti, jimiž jsou: dodržování splátkového kalendáře, nezatajování příjmů, neposkytování žádných výhod věřitelům a nepřijímání nových závazků, které není dlužník schopen splatit ve lhůtě splatnosti. O těchto skutečnostech již bylo řečeno, ale existuje ještě pár skutečností, kdy oddlužení může být zrušeno. Dalším z důvodů, proč schválené oddlužení zrušit, je neschopnost dlužníka splatit alespoň 30% pohledávek nezajištěných věřitelů, zavinující skutečnost, která nebyla na počátku procesu oddlužení zřejmá. V neposlední řadě také nesmíme zapomínat na situaci, kdy zrušení schváleného oddlužení navrhne sám dlužník. Oddlužení může insolvenční soud zrušit jen do okamžiku rozhodnutí o vzetí na vědomí splnění oddlužení.

Insolvenční soud může podaný návrh na zrušení oddlužení také zamítnout, a to v případě, když uvedené skutečnosti nejsou důvodem pro jeho zrušení.

3.13 Splnění oddlužení

Když se podaří dlužníkovi úspěšně splnit jednu z variant oddlužení, ať už plněním splátkového kalendáře, nebo prodejem majetku a uspokojit tak minimálně 30% pohledávek nezajištěných věřitelů, soud na návrh dlužníka vydá rozhodnutí, které mu promine zbytek dluhu, jenž nebyl dosud splacen. Oddlužení je úspěšně dokončeno i v případě, kdy jsou pohledávky nezajištěných věřitelů uspokojeny na nižší úroveň, například místo 60% pouze

na 40%. Ani míra uspokojení zajištěných věřitelů nehraje ve splnění oddlužení žádnou roli. Insolvenční soud může vzít dokonce na vědomí splnění oddlužení i v případě, kdy dlužník neuhradí nezajištěným věřitelům přihlášené pohledávky ve výši 30%, pokud k této situaci došlo z důvodu, kterou dlužník nezavinil, a jejich obdržená částka není nižší, než by dostali v průběhu konkursu.

Proti rozhodnutí insolvenčního soudu o splnění oddlužení se nelze odvolat. Vydáním rozhodnutí tedy insolvenční řízení končí, dlužník je osvobozen od placení zbylých pohledávek a může zase oprávněně disponovat s celým svým majetkem.

3.14 Osvobození dlužníka od dluhů

Hlavní důvodem, proč se dlužníci pouštějí do procesu oddlužení, je vidina osvobození po úspěšném splnění oddlužení od placení části jejich neuhrazených závazků. O samotném rozhodnutí dlužníkovy osvobození rozhoduje sice insolvenční soud, ale mimo samotné insolvenční řízení na žádost z dlužnickovy strany.

V případě, že by dlužník splatil méně než 30% svých závazků vůči věřitelům, nepovolí osvobození dlužníka automaticky, ale individuálně posoudí důvod nesplnění této skutečnosti. Pokud vyjde najevo, že by věřitelé ani po řešení úpadku konkursem nedostali vyšší část své pohledávky zpět, insolvenční soud může dlužníka osvobodit od placení zbylých částí svých pohledávek. V tomto případě se však osvobození vztahuje pouze na pohledávky zajištěných a nezajištěných věřitelů, tudíž ne na dlužnickovy závazky, které věřitelé řádně nepřihlásili, nebo pohledávky, které byly z uspokojení vyloučeny. Proti rozhodnutí může podat odvolání jen zajištěný nebo nezajištěný věřitel, jehož pohledávka nebyla zcela uhrazena. Proti rozhodnutí, kterým bude zamítnut návrh dlužníka na osvobození od placení zbylých pohledávek, může podat jen dlužník.

Po úspěšném dokončení procesu oddlužení se dlužnickovy pohledávky stávají tzv. naturální obligací. To znamená, že dlužník může i poté pohledávku věřiteli uhradit, ale věřitel již nemá právo ji po dlužníkovi vymáhat. (Maršíková J., 2009)

Během následujících 3 let může osvobození zaniknout nebo může být insolvenčním soudem zrušeno.

4 Dopad průběhu procesu oddlužení na dlužníka

Cílem této kapitoly, je naformulovat několik případů povoleného oddlužení a zaměřit se tak na rozdílný průběh u každého z nich. Celá kapitola vychází z konkrétních písemností zveřejněných v insolvenčním rejstříku u osob Dagmar Urbančíkové, která průběžně plní své závazky splátkovým kalendářem v rozmezí 35% - 40%, Jana Lukáše průběžně plnícího své závazky splátkovým kalendářem nad 100% celkového dluhu a Jiřího Novotného, který nesplnil podmínky dané procesem oddlužení a po schváleném oddlužení stejně upadl do konkursu. K podkapitole 4.2, která se zaměřuje na plnění splátkovým kalendářem nad 100% dlužníkovy celkového dluhu, je doplněna ještě jedna podkapitola, která upozorňuje na možnost věřitele podat návrh na zamítnutí oddlužení. V tomto případě se jedná o podezření na dlužníkův nepoctivý návrh.

4.1 Plnění splátkového kalendáře na 35 - 40%

V následující kapitole 3.1 je zformulován příklad průběžného plnění splátkového kalendáře v rozmezí 35% - 40%. Dlužnice Dagmar Urbančíková podala insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení 19. 2. 2010. Dne 22. 4. 2010 insolvenční soud povolil oddlužení formou plnění splátkového kalendáře a nařídil první splátku na květen roku 2010. V případě dlužnice Dagmar Urbančíkové bylo vycházeno z písemností zveřejněných v insolvenčním rejstříku.¹⁷

4.1.1 Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení

Dagmar Urbančíková dne 19. 2. 2010 podala insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení u Krajského soudu v Ostravě na platném formuláři, zveřejněném na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR. V něm uvedla veškeré své potřebné osobní údaje a navrhla způsob oddlužení formou plnění splátkového kalendáře. Forma plnění splátkovým kalendářem je popsána v kapitole 3.10 Oddlužení plněním splátkového kalendáře. Strukturovaný formulář vyžaduje podrobný popis okolností, z nichž lze usuzovat výši

¹⁷ Insolvenční rejstřík. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [2010] [cit. 2013-05-02]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=621c27c5-3756-4f73-8985-3ad4ee0e3c4b

hodnoty plnění, které při procesu oddlužení obdrží nezajištění věřitelé dlužníka. Navrhovatelka uvedla, že vzhledem k současnému příjmu je schopna za dobu 5 let uhradit až 94% svých závazků vůči věřitelům. Má stálý měsíční příjem vyplývající z pracovního poměru ve výši 8.899 Kč. Dále uvádí, že se vždy snažila platit své dluhy a žádostí o oddlužení dává najevo snahu své dluhy uhradit a zařadit se tak zpátky mezi ekonomicky činné obyvatelstvo. V následujících 5 letech očekává stejný měsíční příjem jako doposud ve výši 8.899 Kč, který dokládá v příloze insolvenčního návrhu. V další příloze také dokládá údaje o příjmech za poslední 3 roky, tudíž za rok 2007, 2008 a 2009. V seznamu majetku, který není předmětem zajišťovacích práv, Dagmar Urbančíková uvedla obvyklé vybavení domácnosti v celkové pořizovací ceně 9.412 Kč a v seznamu majetku, který je předmětem zajišťovacích práv v celkové pořizovací ceně 27.000 Kč. Dlužnice v návrhu neuvádí žádného ručitele za splnění oddlužení ani spoludlužníka za splnění oddlužení.

Návrh na povolení oddlužení byl zároveň podán jako insolvenční návrh a z důvodů, které následně uvádí, navrhuje, aby soud rozhodl o jejím úpadku. Uvedenou rozhodující skutečností osvědčující úpadek dlužnice je tedy 12 věřitelů, vůči kterým má závazek v celkové hodnotě 180.666 Kč, včetně úroků a úroků z prodlení. Většina závazků je po třicetidenní splatnosti a dané závazky nebude schopna plnit po dobu delší než 3 měsíce. Doslovně uvádí, že závazky není schopna hradit vůbec. Celková hodnota závazků přesahuje hodnotu majetku dlužnice. Tudíž dle §103 zákona o úpadku a způsobech jeho řešení podává návrh na oddlužení z důvodu neschopnosti hradit své závazky vůči věřitelům. V příloze uvádí podrobný rozpis aktuálních dlužných částek s datem a výší poslední splátky. Na základě těchto uvedených skutečností žádá soud, aby rozhodl o jejím úpadku a zároveň povolil oddlužení plněním splátkového kalendáře. Dlužnice zároveň prohlašuje, že není podnikatelem a že údaje uvedené v insolvenčním návrhu, návrhu na povolení oddlužení a jeho přílohách jsou pravdivé.

Tab. 3.1 Závazky dlužníka Dagmar Urbančíkové uvedené v insolvenčním návrhu

Závazky, ze kterých nevyplyvá právo na uspokojení ze zajištění - nevykonatelné			
č.	popis závazku	věřitel	aktuální dluh
1	Revolvingový úvěr	Profi Credit Czech, a.s.	14.208 Kč
2	Smlouva o úvěru	GE Money Multiservis, a.s.	2.294 Kč
3	Revolvingová karta	GE Money Multiservis, a.s.	18.540 Kč
4	Kontokorent	Česká spořitelna, a.s.	8.087 Kč
5	Revolvingová karta	Česká spořitelna, a.s.	5.098 Kč
6	Smlouva o úvěru	Česká spořitelna, a.s.	43.099 Kč
7	Smlouva o úvěru	Česká spořitelna, a.s.	47.857 Kč
8	Revolvingová karta	Essox, s.r.o.	9.193 Kč
9	Smlouva o půjčce	Provident Financial, s.r.o.	3.906 Kč
10	Smlouva o půjčce	Provident Financial, s.r.o.	8.110 Kč
11	Telekomunikační služby	T-Mobile Czech Republic, a.s.	1.274 Kč
celkem			161.666 Kč
Závazky, ze kterých vyplývá právo na uspokojení ze zajištění - nevykonatelné			
1	Smlouva o úvěru	Smart Capital, a.s.	19.000 Kč
celkem			19.000 Kč

Zdroj: Insolvenční rejstřík, 2010¹⁸

V tabulce 3.1 jsou uvedeny veškeré závazky včetně jejich aktuální částky a krátkého popisu závazku. Z tabulky je patrné, že celková částka závazků je 180.666 Kč, z toho závazky, ze kterých nevyplyvá právo na uspokojení ze zajištění – nevykonatelné, jsou ve výši 161.666 Kč a závazky, ze kterých vyplývá právo na uspokojení ze zajištění – nevykonatelné 19.000 Kč. V přílohách insolvenčního návrhu jsou přiloženy veškeré dokumenty dokládající dlužníkovy závazky.

¹⁸ Insolvenční rejstřík. URBANČÍKOVÁ, Dagmar. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [2010] [cit. 2013-05-02]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=827226>

Tab. 3.2 Navržené splátky Dagmar Urbančíkovou v insolvenčním návrhu

Nezajištěné, nevykonatelné					
č.	popis závazku	věřitel	splatná částka	podíl na dluhu	navržená splátka
1	Revolvingový úvěr	Profi Vredit Czech, a.s.	14.208 Kč	8%	228 Kč
2	Smlouva o úvěru	GE Money Multiservis, a.s.	2.294 Kč	1%	28 Kč
3	Revolvingová karta	GE Money Multiservis, a.s.	18.540 Kč	10%	285 Kč
4	Kontokorent	Česká spořitelna, a.s.	8.087 Kč	4%	114 Kč
5	Revolvingová karta	Česká spořitelna, a.s.	5.098 Kč	3%	85 Kč
6	Smlouva o úvěru	Česká spořitelna, a.s.	43.099 Kč	25%	715 Kč
7	Smlouva o úvěru	Česká spořitelna, a.s.	47.857 Kč	26%	745 Kč
8	Revolvingová karta	Essox, s.r.o.	9.193 Kč	5%	142 Kč
9	Smlouva o půjčce	Provident Financial, s.r.o.	3.906 Kč	2%	56 Kč
10	Smlouva o půjčce	Provident Financial, s.r.o.	8.110 Kč	4%	114 Kč
11	Telekomunikační služby	T-Mobile Vzech Republic, a.s.	1.274 Kč	1%	28 Kč
Zajištěné, nevykonatelné					
1	Smlouva o úvěru	Smart Capital, a.s.	19.000 Kč	11%	313 Kč
celkem			180.666 Kč	100%	2.853 Kč

Zdroj: Insolvenční rejstřík, 2010¹⁹

V tabulce 3.2 je zaznamenána navržená splátka podle podílu věřitelů dlužníka na celkovém dluhu. Dagmar Urbančíková v návrhu tabulky rozpočítala částku 2.853 Kč mezi všechny věřitele dle poměru jejich pohledávek.

K návrhu je také přiložen výpis z rejstříku trestů, který dokládá, že v trestním rejstříku dlužnice není žádný záznam zaznamenán, prohlášení potvrzující, že dlužnice nemá žádnou vyživovací povinnost a seznam zaměstnanců, ve kterém uvádí, že žádné zaměstnance nezaměstnává. Seznam příloh, které musí být součástí návrhu na povolení oddlužení, je uveden v kapitole 3.1.1 Přílohy návrhu na povolení oddlužení.

Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení byl zveřejněn v insolvenčním rejstříku 22. 2. 2010.

¹⁹ Insolvenční rejstřík. URBANČÍKOVÁ, Dagmar. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [2010] [cit. 2013-05-02]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=827226>

Vyhláška o zahájení insolvenčního řízení

Dne 22. 2. 2010 byla zároveň zveřejněna vyhláška o zahájení insolvenčního řízení, která dokládá zahájení insolvenčního řízení dlužnice s přidělenou spisovou značkou KSOS 25 INS 1616/2010. Insolvenční soud na základě vyhlášky vyzývá věřitele dlužnice Dagmar Urbančíkové k řádnému přihlášení svých pohledávek na formuláři poskytnutém na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR www.justice.cz. Proti vyhlášce o zahájení insolvenčního řízení není odvolání přípustné.

Opatření o určení osoby správce

Insolvenční správce byl insolvenčním soudem určen dne 25. 2. 2010.

4.1.2 Usnesení o úpadku spojené s povolením oddlužení

Z usnesení je patrné, že insolvenční soud zjistil úpadek dlužnice Dagmar Urbančíkové a povolil jeho řešení oddlužením. Zároveň byli vyzváni věřitelé dlužnice k řádnému přihlášení svých pohledávek ve stanovené lhůtě 30 dnů ode dne zveřejnění tohoto usnesení v insolvenčním rejstříku. Usnesení bylo zveřejněno 25. 2. 2010. K přihláškám, které nebudou ve stanoveném termínu řádně přihlášeny, se nebude přihlížet a nebudou v insolvenčním řízení uspokojeny. V usnesení dále soud nařizuje přezkumné jednání a svolává schůzi věřitelů na 14. 4. 2010.

Zpráva insolvenčního správce

Insolvenční soud udělil insolvenčnímu správci povinnost doručit soudu do 6. 4. 2010 seznam přihlášených pohledávek, soupis majetkové podstaty dlužníka a zprávu o své dosavadní činnosti.

Insolvenční správce dlužnici kontaktoval a provedl prohlídku jejího bytu. Odsouhlasil tvrzení dlužnice, že její majetek tvoří jen obvyklé vybavení domácnosti a potvrdil, že měsíční čistá mzda je 8.899 Kč. Dlužnici označil jako spolupracující a seznámil ji s průběhem a jejími povinnostmi procesu oddlužení, s obsahem včetně příloh přihlášených pohledávek a možností přihlášenou pohledávku popřít. Dlužnice po prostudování materiálů potvrdila svým souhlasem seznam přihlášených pohledávek.

Insolvenční správce vypočítal předpokládanou měsíční částku na splátky a seznámil se způsobem výpočtu dlužníka:

8.899 Kč – nezabavitelná částka v roce 2010 6.399 Kč – odměna správce 900 Kč = 1.600 Kč, což je při předpokladu 60 měsíčních splátek 96.000 Kč. Z tohoto výpočtu vyplývá, že uspokojení věřitelů v míře 30 % bude splněno. Insolvenční správce proto navrhuje, aby bylo rozhodnuto o povolení oddlužení formou splátkového kalendáře.

Kromě zprávy je insolvenčním správcem zveřejněn také soupis majetkové podstaty. Ocenil odhadem majetek dlužnice celkovou částkou 11.100 Kč. Částky byly odhadnuty ke dni sestavení seznamu majetku insolvenčním správcem.

4.1.3 Protokol o jednání

Dne 14. 4. 2010 se uskutečnilo přezkumné jednání a schůze věřitelů, ze které insolvenční soud vydal protokol o přezkumném jednání a zápis z 1. schůze věřitelů. Předmětem přezkumného jednání bylo přezkoumání přihlášených pohledávek č. 1 - 6. Své pohledávky přihlásilo tedy šest věřitelů v celkové částce 147.634,56 Kč, kterou IS uznává. Dlužnice uvedla, že s přihlášenými pohledávkami také souhlasí a stvrzuje je svým podpisem.

Z důvodu neúčasti žádného z věřitelů je zástupcem věřitelů stanoven soud. Insolvenční soud na závěr konstatuje, že bylo rozhodnuto o oddlužení formou plnění splátkového kalendáře.

O rozhodnutí o povolení oddlužení formou plnění splátkového kalendáře bude rozhodnuto samostatným usnesením.

Usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře

22. 4. 2010 bylo v insolvenčním rejstříku zveřejněno usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře. Soud ukládá insolvenčnímu správci, aby z prostředků určených k uspokojení pohledávek, po odečtení své odměny a náhrady hotových výdajů ve výši 900 Kč měsíčně, ke každému poslednímu dni v měsíci od měsíce května 2010 plnil za dlužnici po dobu trvání účinků schválení oddlužení nezajištěným věřitelům částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky, a to podle poměru jejich pohledávek takto:

Tab. 1.3 *Poměr uspokojení pohledávek věřitelům*

č.	věřitel	poměr uspokojení pohledávek
1	SMART Capital, a.s.	13,5388%
2	PROFI CREDIT Czech, a.s.	9,6238%
3	T-Mobile Czech Republic, a.s.	1,2653%
4	ESSOX, s.r.o.	7,2369%
5	Česká spořitelna, a.s.	67,5407%
6	GE Money Multiservis, a.s.	0,7945%
celkem		100,0000%

Zdroj: Insolvenční rejstřík, 2010²⁰

Největší procentuální poměr pohledávek byl přidělen nezajištěnému věřiteli Česká spořitelna, a.s., a to 67,5407 %. Naopak nejmenší poměr byl přidělen věřiteli GE Money Multiservis, a.s. a to 0,7945 %. Procenta poměru uspokojení pohledávek po sečtení dávají dohromady 100%.

Zaměstnavateli dlužnice je uloženo, aby počínaje měsícem dubnem 2010 prováděl srážky z měsíčního příjmu a sražené částky nevyplácel dlužnici, ale zasílal je insolvenčnímu správci bez zřetele k právní moci tohoto rozhodnutí. Termín první splátky je určen na 31. 5. 2010.

Dlužnice je povinna každých 6 měsíců překládat potvrzení svých veškerých příjmů za posledních 6 měsíců. Insolvenční správce je povinen každých 6 měsíců předkládat zprávu o průběhu plnění splátkového kalendáře.

Zpráva insolvenčního správce o plnění splátkového kalendáře

Dlužnice Dagmar Urbančíková dle poslední zveřejněné zprávy insolvenčního správce uhradila již 30 splátek z celkových 60. Své závazky uhradila na 18,03% to znamená, že předpoklad splacení 30% zůstal zachován. Plnění závazků se pohybuje každý měsíc mezi 35-39%. Pokud se situace dlužnice nezmění a své závazky bude nadále svědomitě splácet, do konce oddlužení v dubnu 2015 by mohla zaplatit 36,06% celkové částky svých závazků.

²⁰ Insolvenční rejstřík. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [2010] [cit. 2013-05-02]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=943391>

4.2 Průběžné plnění splátkového kalendáře nad 100%

V následující kapitole 3.2 je zformulován příklad průběžného plnění splátkového kalendáře nad 100% celkového závazku. Dlužník Jan Lukáš podal insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení 5. 3. 2010. Dne 5. 5. 2010 insolvenční soud povolil oddlužení formou plnění splátkového kalendáře a nařídil první splátku na květen roku 2010. V případě, dlužníka Jana Lukáše se vycházeno z písemností zveřejněných v insolvenčním rejstříku.²¹

4.2.1 Insolvenční návrh

Jan Lukáš dne 5. 3. 2010 podal insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení u Krajského soudu v Ostravě na platném formuláři, zveřejněném na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR. V něm uvedl veškeré své potřebné osobní údaje a navrhl způsob oddlužení pomocí plnění splátkového kalendáře. Strukturovaný formulář vyžaduje podrobný popis okolností, z nichž lze usuzovat výši hodnoty plnění, které při procesu oddlužení obdrží nezajištění věřitelé dlužníka. Navrhovatel uvedl, že je zaměstnaný a jeho měsíční příjem činí v současné době cca 30.000 Kč měsíčně. Uvádí, že má celkové závazky v hodnotě 836.407 Kč. Žije s manželkou a vyživovací povinnost má ke dvěma dětem. Z takovýchto skutečností vyplývá, že by byl schopen za dobu 5 let uhradit více než 100% svých závazků. V následujících 5 letech očekává stejný měsíční příjem jako doposud, a to v rozsahu 30.000 Kč až 35.000 Kč měsíčně, které dokládá pracovní smlouvou na dobu neurčitou. Také dokládá údaje o všech svých příjmech za poslední 3 roky, tj. za rok 2007, 2008 a 2009, který se pohyboval v rozsahu 25.000 Kč až 30.000 Kč. V seznamu majetku, který není předmětem zajišťovacích práv, Jan Lukáš sepsal majetek v celkové pořizovací ceně 73.000 Kč. Zákon vyžaduje v tomto případě podpis manželky, která návrh podepsala. Dlužník neuvádí žádného ručitele za splnění oddlužení ani spoludlužníka za splnění oddlužení.

Návrh na povolení oddlužení byl zároveň podán jako insolvenční návrh a z důvodů, které dlužník následně uvádí, navrhuje, aby soud rozhodl o jeho úpadku. Uvedenou rozhodující skutečností osvědčující úpadek dlužníka je více věřitelů, vůči kterým má závazek v celkové hodnotě 836.407 Kč, stále se zvyšující díky nabývajícím sankcím. Většina závazků

²¹ Insolvenční rejstřík. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [2010] [cit. 2013-05-02]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=f8ed0878-f2f7-4079-a955-ed5064dda77b

je po třicetidenní splatnosti a dané závazky nebude schopen plnit. Na základě uvedených skutečností žádá soud, aby rozhodl o jeho úpadku a zároveň povolil oddlužení plněním splátkového kalendáře. Dlužník zároveň prohlašuje, že není podnikatelem a že údaje uvedené v insolvenčním návrhu, návrhu na povolení oddlužení a jeho přílohách jsou pravdivé. Jako příloha insolvenčního návrhu jsou přiloženy veškeré dokumenty dokládající dlužníkovy závazky. K návrhu je také přiložen výpis z rejstříku trestů, který dokládá, že v trestním rejstříku dlužníka není žádný záznam zaznamenán. Prohlášení potvrzující, že dlužník má vyživovací povinnost ke dvěma dětem a seznam zaměstnanců, ve kterém uvádí, že žádné zaměstnance nezaměstnává.

Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení byl zveřejněn v insolvenčním rejstříku 5. 3. 2010

Tab. 3.3 Závazky dlužníka Jana Lukáše uvedené v insolvenčním návrhu

Závazky, ze kterých nevyplyvá právo na uspokojení ze zajištění - nevykonatelné			
č.	popis závazku	věřitel	výše závazku
1	nedoplatek na hotovostním úvěru	Česká spořitelna, a.s.	54 620,00 Kč
2	nedoplatek na spořiznovém úvěru	Česká spořitelna, a.s.	15 000,00 Kč
3	nedoplatek na hotovostním úvěru	Česká spořitelna, a.s.	73 367,00 Kč
4	nedoplatek na hotovostním úvěru	Česká spořitelna, a.s.	53 631,00 Kč
5	nedoplatek na spořiznovém úvěru	CETELEM ČR, a.s.	167 000,00 Kč
6	nedoplatek na úvěrovém účtu	CETELEM ČR, a.s.	50 000,00 Kč
7	dluh na kreditní kartě AURA PLUS	CETELEM ČR, a.s.	40 000,00 Kč
8	nedoplatek na úvěrovém účtu	Home Credit, a.s.	23 000,00 Kč
9	dluh na kreditní kartě	Home Credit, a.s.	46 361,00 Kč
10	nedoplatek na úvěrovém účtu	Home Credit, a.s.	25 428,00 Kč
11	nedoplatek na úvěrovém účtu Konsolidace	GE Money bank, a.s.	226 000,00 Kč
12	nedoplatek na úvěrovém účtu Expres	GE Money bank, a.s.	62 000,00 Kč
Celkem			836 407,00 Kč

Zdroj: Insolvenční rejstřík, 2010²²

Dlužník Jan Lukáš uvedl v insolvenčním návrhu seznam věřitelů a jejich pohledávek, které jsou sepsány do předcházející tabulky. Z tabulky je patrné, že nejvyšší závazek má vůči věřiteli GE Money Bank, a.s., a to nedoplatek na úvěrovém účtu Konsolidace ve výši

²² Insolvenční rejstřík. LUKÁŠ, Jan. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [2010] [cit. 2013-05-02]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=852050>

226.000 Kč. Naopak nejnižší závazek má vůči věřiteli Česká spořitelna, a.s., a to ve výši 15.000 Kč. Dle tohoto soupisu závazků je jeho celkový dluh 836.407 Kč.

Vyhláška o zahájení insolvenčního řízení

Dne 5. 3. 2010 byla zároveň zveřejněna vyhláška o zahájení insolvenčního řízení, která dokládá zahájení insolvenčního řízení dlužníka s přidělenou spisovou značkou KSOS 25 INS 2197/2010. Insolvenční soud na základě vyhlášky vyzývá věřitele dlužníka k řádnému přihlášení svých pohledávek na formuláři poskytnutém na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR www.justice.cz. Proti vyhlášce o zahájení insolvenčního řízení není odvolání přípustné.

Opatření o určení osoby správce

Insolvenční správce byl insolvenčním soudem určen dne 15. 3. 2010.

4.2.2 Usnesení o úpadku spojené s povolením oddlužení

Z usnesení je patrné, že insolvenční soud zjistil úpadek dlužníka Jana Lukáše a povolil jeho řešení oddlužením. Zároveň byli vyzváni věřitelé dlužníka k řádnému přihlášení svých pohledávek ve stanovené lhůtě 30 dnů ode dne zveřejnění tohoto usnesení v insolvenčním rejstříku. Usnesení bylo zveřejněno 15. 3. 2010. K přihláškám, které nebudou ve stanoveném termínu řádně přihlášeny, se nebude přihlížet a nebudou v insolvenčním řízení uspokojeny. V usnesení dále soud nařizuje přezkumné jednání a svolává schůzi věřitelů na 28. 4. 2010.

Zpráva insolvenčního správce

Insolvenční soud udělil insolvenčnímu správci povinnost doručit soudu nejpozději do 21. 4. 2010 seznam přihlášených pohledávek, soupis majetkové podstaty dlužníka a zprávu o své dosavadní činnosti.

Insolvenční správce dlužníka kontaktoval a provedl prohlídku jeho bytu. Odsouhlasil tvrzení dlužníka, že jeho majetek tvoří jen obvyklé vybavení domácnosti a potvrdil, že měsíční čistá mzda dlužníka je 26. 200 Kč. Dlužníka označil jako spolupracujícího a seznámil ho s průběhem a jeho povinnostmi procesu oddlužení, s obsahem včetně příloh přihlášených

pohledávek a možností přihlášenou pohledávku popřít. Dlužník po prostudování materiálů potvrdil svým souhlasem seznam přihlášených pohledávek.

Insolvenční správce vypočítal předpokládanou měsíční částku na splátky a seznámil se způsobem výpočtu dlužníka:

26.200 Kč – nezabavitelná částka v roce 2010 včetně vyživovacích povinností 11.585 Kč - odměna správce 900 Kč = 13.715 Kč, což je při předpokladu 60 měsíčních splátek 822.900 Kč. Z tohoto výpočtu vyplývá, že uspokojení věřitelů v míře 30% by bylo splněno. Insolvenční správce proto navrhuje, aby bylo rozhodnuto o schválení oddlužení formou splátkového kalendáře.

Kromě zprávy je insolvenčním správcem zveřejněn také soupis majetkové podstaty. Insolvenční správce ocenil odhadem majetek dlužníka celkovou částkou 52.100 Kč. Částky byly odhadnuty ke dni sepsání seznamu majetku insolvenčním správcem.

4.2.3 Protokol o jednání

Dne 28. 4. 2010 se uskutečnilo přezkumné jednání a schůze věřitelů, ze které insolvenční soud vydal protokol o přezkumném jednání a zápis z 1. schůze věřitelů. Předmětem přezkumného jednání bylo přezkoumání přihlášených pohledávek č. 1 - 5. Své pohledávky přihlásilo tedy pět věřitelů v celkové částce 1.050.262,13 Kč, kterou IS uznává. Dlužník uvedl, že s přihlášenými pohledávkami souhlasí a stvrzuje je tak svým podpisem. Přihlášená pohledávka věřitele GE Money Bank, a.s. je přílohou č. 3.

Z důvodu neúčasti žádného z věřitelů je zástupcem věřitelů stanoven soud. Insolvenční soud na závěr konstatuje, že na návrh správce bylo povoleno oddlužení formou plnění splátkového kalendáře.

O povolení oddlužení formou plnění splátkového kalendáře bude rozhodnuto samostatným usnesením.

Usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře

5. 5. 2010 bylo v insolvenčním rejstříku zveřejněno usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře. Soud ukládá insolvenčnímu správci, aby z prostředků

určených k uspokojení pohledávek, po odečtení své odměny a náhrady hotových výdajů ve výši 900 Kč měsíčně, ke každému poslednímu dni v měsíci od měsíce května 2010 plnil za dlužníka po dobu trvání účinků schválení oddlužení nezajištěným věřitelům částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky, a to podle poměru jejich pohledávek takto:

Tab. 3.4 *Poměr uspokojení pohledávek věřitelů*

č.	název věřitele	poměr uspokojení pohledávek
1	GE Money Bank, a.s.	32,5975%
2	Telefónica OQ Czech Republic, a.s.	0,4986%
3	Česká spořitelna, a.s.	22,3387%
4	Home Credit, a.s.	13,7439%
5	CETEM ČR, a.s.	30,8213%

Zdroj: Insolvenční rejstřík, 2010²³

Zaměstnavateli dlužníka je uloženo, aby počínaje měsícem květnem 2010 prováděl srážky z měsíčního příjmu a sražené částky nevyplácel dlužníkovi, ale zasílal je insolvenčnímu správci bez zřetele k právní moci tohoto rozhodnutí. Termín první splátky je určen na 31. 5. 2010.

Dlužník je povinen každých 6 měsíců předkládat potvrzení svých veškerých příjmů za posledních 6 měsíců. Insolvenční správce je povinen každých 6 měsíců předkládat zprávu o průběhu plnění splátkového kalendáře.

Zpráva insolvenčního správce o plnění splátkového kalendáře

Dlužník Jan Lukáš dle poslední zveřejněné zprávy insolvenčního správce uhradil již 30 splátek z celkových 60. Své závazky uhradil na 62,54% to znamená, že předpoklad splacení 30% zůstal zachován. Plnění závazků se pohybuje každý měsíc mezi 123% - 128%. Pokud se situace dlužníka nezmění a své závazky bude nadále svědomitě splácet, do konce oddlužení v dubnu 2015 by mohl zaplatit 125,08% celkové částky svých závazků. Za těchto okolností lze předpokládat, že Jan Lukáš dosáhne splacení 100% svých závazků již

²³ Insolvenční rejstřík. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [2010] [cit. 2013-05-02]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=970517>

v dřívějších měsících. V takovémto případě může po jejich splacení zažádat o dřívější ukončení oddlužení.

4.2.4 Návrh na zrušení oddlužení podaný věřitelem

Dne 12. 11. 2012 byl v insolvenčním rejstříku zveřejněn insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení Michala Kellnera, podaný u Krajského soudu v Ostravě. Michal Kellner prohlásil, že není podnikatelem a jeho závazky z podnikání nepocházejí. V návrhu na povolení oddlužení uvedl, že jeho celkové závazky jsou ve výši 266.023,08 Kč a měsíční příjem za rok 2012 ve výši 30.903 Kč. Dlužník podal žádost o ponechání vyšší, než zákonem stanovené nezabavitelné částky s argumentem vyšších výdajů na živobytí. Následně uvádí, že i v tomto případě by byl schopen ze svého příjmu uhradit 100 % svých závazků.

Po konání přezkumného jednání a 1. schůze věřitelů, dlužníkův věřitel RILEX TRADER, a.s. podal insolvenčnímu soudu návrh na zamítnutí oddlužení. Dle věřitele dlužník podáním insolvenčního návrhu na povolení oddlužení sledoval nepoctivý záměr ve smyslu § 395 odst. 1 písm. a) InsZ.

Na základě odůvodněného dlužníkovy vyjádření vůči návrhu věřitele a schopnosti uhrazení 100 % jeho dluhů insolvenční správce soudu navrhnul, aby se dále zabýval možností oddlužení. Insolvenční správce se vyjádřil i ve věci dlužníkovy žádosti o zvýšení ponechané částky. Insolvenčnímu soudu doporučil ponechat dlužníkovi maximální částku navíc nad nepostižitelné minimum, aby věřitelům uhradil 100% svých dluhů. Měsíční splátka by tak činila 5.680 Kč, z toho 4.600 Kč pro věřitele a 1.080 Kč jako odměna insolvenčnímu správci.

4.3 Prohlášený konkurs

V následující kapitole 4.3 je zformulován příklad povoleného oddlužení, kdy dlužník nesplnil podmínky procesu oddlužení a byl tedy na jeho majetek prohlášen konkurs. Dlužník Jiří Novotný podal insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení 20. 7. 2010. Dne 8. 11. 2011 insolvenční soud rozhodl o způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkursem.

V případě, dlužníka Jiřího Novotného, bylo vycházeno z písemností zveřejněných v insolvenčním rejstříku.²⁴

4.3.1 Insolvenční návrh

Jiří Novotný dne 20. 7. 2010 podal insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení u Krajského soudu v Brně na platném formuláři, zveřejněném na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR. V něm uvedl veškeré své potřebné osobní údaje a navrhl způsob oddlužení pomocí plnění splátkového kalendáře. Strukturovaný formulář vyžaduje podrobný popis okolností, z nichž lze usuzovat výši hodnoty plnění, které při procesu oddlužení obdrží nezajištění věřitelé dlužníka. Navrhovatel uvedl, že je zaměstnaný a jeho měsíční příjem činí v současné době 14.825 Kč měsíčně. Příjem bývá navýšen o odměny ve výši 2.500 Kč – 3.000 Kč, čistý peněžní příjem se tedy pohybuje okolo 17.000 Kč. Neuvádí celkovou částku závazků. Uvádí, že by byl schopen za dobu 5 let uhradit více než 30 % svých závazků. V následujících 5 letech očekává stejný měsíční příjem jako doposud. Také dokládá údaje o svých příjmech za poslední 3 roky, tj. za rok 2007, 2008 a 2009, které se pohybovaly v rozsahu 52.000 Kč – 106.000 Kč ročně. V seznamu majetku uvádí, že bydlí v nájmu bytu ve vlastnictví bratra Stanislava Novotného, který je výhradním majitelem včetně zařízení, které může s jeho svolením používat. Výslovně prohlašuje, že nemá žádný majetek, ani není spoluvlastníkem majetku. Dlužník neuvádí žádného ručitele za splnění oddlužení ani spoludlužníka za splnění oddlužení.

Návrh na povolení oddlužení byl zároveň podán jako insolvenční návrh a z důvodů, které následně uvádí, navrhuje, aby soud rozhodl o jeho úpadku. Uvedenou rozhodující skutečností osvědčující úpadek dlužníka je více věřitelů, vůči kterým má závazek v celkové hodnotě 620.174 Kč. Všechny závazky jsou po třicetidenní splatnosti. Na základě těchto uvedených skutečností žádá soud, aby rozhodl o jeho úpadku a zároveň rozhodl o povolení oddlužení plněním splátkového kalendáře. Dlužník zároveň prohlašuje, že není podnikatelem a že údaje uvedené v insolvenčním návrhu, návrhu na povolení oddlužení a jeho přílohách jsou pravdivé. Jako příloha insolvenčního návrhu jsou přiloženy veškeré dokumenty dokládající dlužníkovy závazky. K návrhu je také přiložen výpis z rejstříku trestů, který dokládá, že v trestním rejstříku dlužníka není žádný záznam zaznamenaný, prohlášení

²⁴ Insolvenční rejstřík. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [2010] [cit. 2013-05-02]. Dostupné z: https://isir.justice.cz/isir/ueu/evidence_upadcu_detail.do?id=4a7567f5-0638-4623-a999-70995ad6528a

potvrzující, že dlužník má vyživovací povinnost ke dvěma dětem a seznam zaměstnanců, ve kterém uvádí, že žádné zaměstnance nezaměstnává.

Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení byl zveřejněn v insolvenčním rejstříku 5. 3. 2010.

Tab. 3.5 *Závazky dlužníka uvedené v insolvenčním návrhu*

Závazky, ze kterých nevyplývá právo na uspokojení ze zajištění - nevykonatelné			
č.	popis závazku	věřitel	výše závazku
1	půjčka č. 377836743	Provident, a.s.	22.068 Kč
2	půjčka č. 2350113813	AVALON CONT, a.s.	284.217 Kč
3	půjčka	KB, a.s.	43.807 Kč
Závazky, ze kterých nevyplývá právo na uspokojení ze zajištění - vykonatelné			
1	Dlužné pojistné	VZP ČR	2.160 Kč
2	půjčka	GE Money Mult, a.s.	166.405 Kč
3	půjčka	Smart Capital, a.s.	38.483 Kč
4	půjčka	ESSOX, s.r.o	63.034 Kč
celkem			620.174 Kč

Zdroj: Insolvenční rejstřík, 2010²⁵

V předcházející tabulce 3.5 jsou uvedeny všechny závazky dlužníka ke dni podání insolvenčního návrhu. Z tabulky je patrné, že celková výše závazků dlužníka je 620.174 Kč. Nejvyšší dlužná částka je 284.217 Kč vůči věřiteli AVALON CONT, a.s. a nejnižší 2.160 Kč vůči věřiteli VZP ČR.

Vyhláška o zahájení insolvenčního řízení

Dne 5. 3. 2010 byla zároveň zveřejněna vyhláška o zahájení insolvenčního řízení, která dokládá zahájení insolvenčního řízení dlužníka Jiřího Novotného s přidělenou spisovou značkou KSBR 28 INS 8063/2010-A-2. Proti vyhlášce o zahájení insolvenčního řízení není odvolání přípustné.

Usnesení

Krajský soud v Brně uložil dlužníkovi Jiřímu Novotnému zaplatit ve lhůtě tří dnů na účet soudu zálohu na náklady řízení ve výši 4.000 Kč. Záloha byla uhrazena dne 9. 8. 2010 na účet Krajského soudu v Brně.

²⁵ Insolvenční rejstřík. NOVOTNÝ, Jiří. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [2010] [cit. 2013-05-02]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=1134532>

Opatření o určení osoby správce

Insolvenční správce byl insolvenčním soudem určen dne 17. 9. 2010.

4.3.2 Usnesení o úpadku spojené s povolením oddlužení

Z usnesení je patrné, že insolvenční soud zjistil úpadek dlužníka Jiřího Novotného a povolil jeho řešení oddlužením. Zároveň byli vyzváni věřitelé dlužníka k řádnému přihlášení svých pohledávek ve stanovené lhůtě 30 dnů ode dne povolení oddlužení. Usnesení bylo zveřejněno 17. 9. 2010. K přihláškám, které nebudou ve stanoveném termínu řádně přihlášeny, se nebude přihlížet a nebudou v insolvenčním řízení uspokojeny. V usnesení dále soud nařizuje přezkumné jednání a svolává schůzi věřitelů na 26. 10. 2010.

Zpráva insolvenčního správce

Insolvenční správce zjistil na registraci motorových vozidel, že dlužník prochází registrací 1 vozidla. Dlužník však prohlásil, že vozidlo neexistuje. Další majetek, který by mohl být součástí majetkové podstaty dlužníka, insolvenční správce nezjistil. Do insolvenčního řízení se přihlásilo 8 věřitelů s celkově 10 pohledávkami a celkovou dlužnou částkou 907.100,62 Kč. Insolvenční správce označil dlužníka jako spolupracujícího a seznámil ho s průběhem a jeho povinnosti procesu oddlužení, s obsahem včetně příloh přihlášených pohledávek a možností přihlášenou pohledávku popřít. Dlužník žádnou z přihlášených pohledávek nepopřel a po prostudování materiálů potvrdil svým souhlasem seznam přihlášených pohledávek. Průměrný čistý výdělek dlužníka činí 15.000 Kč. Při takovýchto podmínkách splňuje dlužník Jiří Novotný podmínku splacení svých závazků věřitelům ve výši nejméně 33,66 %.

Insolvenční správkyně proto navrhuje, aby bylo rozhodnuto o schválení oddlužení formou splátkového kalendáře.

4.3.3 Protokol o jednání

Dne 26. 10. 2010 se uskutečnilo přezkumné jednání a 1. schůze věřitelů, ze které insolvenční soud vydal protokol o přezkumném jednání a zápis z 1. schůze věřitelů.

Předmětem přezkumného jednání bylo přezkoumání přihlášených pohledávek č. 1 - 10. Své pohledávky přihlásilo 8 věřitelů v celkové částce 907.100,62 Kč, kterou IS uznává. Dlužník uvedl, že s přihlášenými pohledávkami souhlasí a stvrzuje je tak svým podpisem.

Insolvenční soud svolává další schůzi věřitelů na den 24. 5. 2011, kde bude předmětem projednání způsobu oddlužení a hlasování o jeho přijetí. Na schůzi věřitelů dlužník uvedl, že má povinnost platit výživné 1.200 Kč + 200 Kč měsíčně na umoření dluhu na výživném. Rozhodnutí o způsobu provedení oddlužení odpadá, neboť dlužníkovi byla uložena povinnost předložit listiny, které prokazují, že je zaměstnán.

Insolvenční soud svolává schůzi věřitelů na den 8. 11. 2011, kde bude předmětem projednání způsobu oddlužení a hlasování o jeho přijetí. Dlužník na schůzi uvedl, že již není zaměstnán a tudíž momentálně nemá žádné příjmy. Od 19. 10. 2011 má živnostenské oprávnění, živnost prozatím nevykonává.

4.3.4 Usnesení o neschválení oddlužení

Insolvenční soud dospěl k závěru, že oddlužení za dané situace nelze schválit, jelikož dlužník v současné době nemá žádný příjem, nedoložil ani očekávané příjmy a nevlastní ani majetek, který by odůvodňoval oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, proto dle § 405 InsZ, v jeho platném znění nepovolil insolvenční soud oddlužení a rozhodl o způsobu řešení úpadku Jiřího Novotného konkursem. Usnesení bylo zveřejněno v insolvenčním rejstříku dne 8. 11. 2011.

5 Závěr

Cílem insolvenčního řízení, ať už za použití jakéhokoliv způsobu řešení dluhů, je urovnání majetkových poměrů mezi dlužníkem a jeho věřiteli. Oddlužení umožňuje dlužníkovi, který není podnikatelem, možnost nového ekonomického začátku, možnost poctivě splatit a vyřešit své dřívější závazky a zbavit se tak celoživotního splácení. V této práci jsou vymezeny podmínky pro jeho úspěšné dokončení a také povinnosti dlužníka v rámci procesu oddlužení.

Cílem bakalářské práce bylo nastínit způsoby řešení úpadku, popřípadě hrozícího úpadku, podle zmíněné právní úpravy a hlouběji se zaměřit na proces oddlužení, včetně příkladů z praxe.

V počátku kapitoly Analýza způsobů řešení dluhů je rozebrán úpadek dlužníka jak ve formě platební neschopnosti, tak ve formě předlužení. Následující podkapitoly se zabývají základními náležitostmi a zásadami insolvenčního řízení jako je například insolvenční návrh. Zde je také zobrazen graf zachycující vývoj podaných insolvenčních návrhů v posledních pěti letech. Kapitola číslo dvě následně popisuje a analyzuje způsoby řešení dluhů, které insolvenční zákon nabízí. Dokončení nelikvidačních forem způsobů řešení úpadku má velké množství stanovených podmínek, jak je z kapitoly patrné. Dosáhnout úspěšného konce procesu tak není jednoduché a ne vždy se až k němu dlužník dostane.

Kapitola Oddlužení jako jeden ze způsobů řešení dluhů je zaměřena na průběh procesu oddlužení od chvíle podání návrhu na povolení oddlužení včetně jeho grafického měsíčního vývoje za poslední rok. Schématicky znázorněno je i oddlužení z časového hlediska. V rámci kapitoly jsou srovnávány možnosti jak insolvenčního soudu a insolvenčního správce, tak i dlužníka a jeho věřitelů. Na závěr kapitoly je popsáno ukončení procesu oddlužení a osvobození dlužníka od zbytku nesplacených dluhů.

Poslední teoretická kapitola Dopad průběhu procesu oddlužení na dlužníka je zaměřena na příklady z praxe. Zabývá se oddlužením formou plnění splátkového kalendáře ve variantách průběžného plnění v rozmezí 35 % - 40 % a nad 100%. V rámci této kapitoly je uveden příklad, kdy dlužníkův věřitel podal insolvenčnímu soudu návrh na zrušení oddlužení z důvodu podezření na podání nepoctivého návrhu. Z příkladu je patrné, že insolvenčním soudem není rozhodnuto o zrušení ihned, ale i dlužník má možnost se k vzniklé situaci vyjádřit. Je-li dlužníkovo vyjádření racionální, nevznikne důvod pro zrušení oddlužení

a v procesu se nadále pokračuje. Na závěr kapitoly je uveden příklad, kdy dlužník nesplnil podmínky pro pokračování oddlužení a insolvenční soud na něj prohlásil konkurs.

Za použití metody popisu, analýzy a komparace byl cíl práce splněn, jak z hlediska teoretického, tak i praktického.

Bakalářskou práci lze použít jako praktickou příručku pro laickou veřejnost i pro samotné účastníky insolvenčního řízení.

Seznam použité literatury

Odborné knihy

KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 1100 s. ISBN 978-80-7400-320-2.

KOZÁK, Jan, Petr BUDÍN a Lukáš PACHL. *Insolvenční právo, aneb, Osobní bankroty začínají*. 1. vyd. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008. ISBN 978-80-87001-10-3.

KOZÁK, J; BUDÍN P.; DADAM, A.; PACHL, L. : Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008

MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávníky*. 1. vyd. Praha: Linde, 2009. 394 s. ISBN 978-80-7201-780-5.

Zákon č. 182/2006 Sb. In: *o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů*. 2008.

Zákon č. 7/2005 Sb. In: *o konkurze a reštrukturalizácii v platnom znení*

Elektronické dokumenty a ostatní

Creditreform. *Tisková zpráva* [online]. 2.4. 2013 [cit. 2013-05-07]. Dostupné z: http://web.creditreform.cz/cs/content/press/information/20130402_TZ_vyvoj_insolvenci_3_2013.pdf

JAKUBÍK, P.: Od ledna pomůže dlužníkům z dluhové pasti osobní bankrot, *Konkursní noviny*, 2008, č. 1. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/od-ledna-pomuze-dluznikum-z-dluhove-pasti-osobni-bankrot>

PAVLÍŠ, Martin. *Způsoby řešení úpadku podle insolvenčního zákona, tedy zákona č. 182/2006 Sb.* Právnická fakulta Masarykovy univerzity, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

Nepatrný konkurs. LANSKÝ, Lubomír, Anna BARTŮŇKOVÁ. *Epravo.cz, a.s.* [online]. 13. 2. 2008 [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nepatrny-konkurs-jako-zjednoduseny-zpusob-reseni-upadku-dluznika-konkursem-53159.html>

Insolvenční rejstřík. LUKÁŠ, Jan. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [2010] [cit. 2013-05-02]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=852050>

Nezabavitelné částky. MAULWURF, Adolf. *Epravo.cz, a.s.* [online]. 11. 12. 2012 [cit. 2013-04-12]. Dostupné z: www.epravo.cz/top/clanky/nove-nezabavitelne-castky-nezabavitelne-minimum-pri-srazkach-ze-mzdy-pro-rok-2013-87240.html

Insolvenční rejstřík. NOVOTNÝ, Jiří. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [2010] [cit. 2013-05-02]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=1134532>

Insolvenční rejstřík. URBANČÍKOVÁ, Dagmar. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [2010] [cit. 2013-05-02]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=827226>

Výzkum insolvence. *Výzkum insolvence, Mastodont PR* [online]. 4. 3. 2013 [cit. 2013-04-23]. Dostupné z: <http://www.vyzkuminsolvence.cz/zpravodajstvi/insolvence-v-unoru-navrat-k-dynamicckemu-rustu.html>

Seznam zkratk

atd.	a tak dále
apod.	a podobně
DPH	daň z přidané hodnoty
InsZ	insolvenční zákon
Kč	koruna česká

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci použít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10. 5. 2013

.....Hana Derková.....

Hana Derková

Seznam příloh

Příloha č. 1	Provázanost způsobů řešení dlužníkovy majetku
Příloha č. 2	Návrh na povolení oddlužení podán společně s insolvenčním návrhem
Příloha č. 3	Příhláška pohledávky GE Money Bank, a.s.